

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3928/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3928/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3928/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3928/A

3928/A

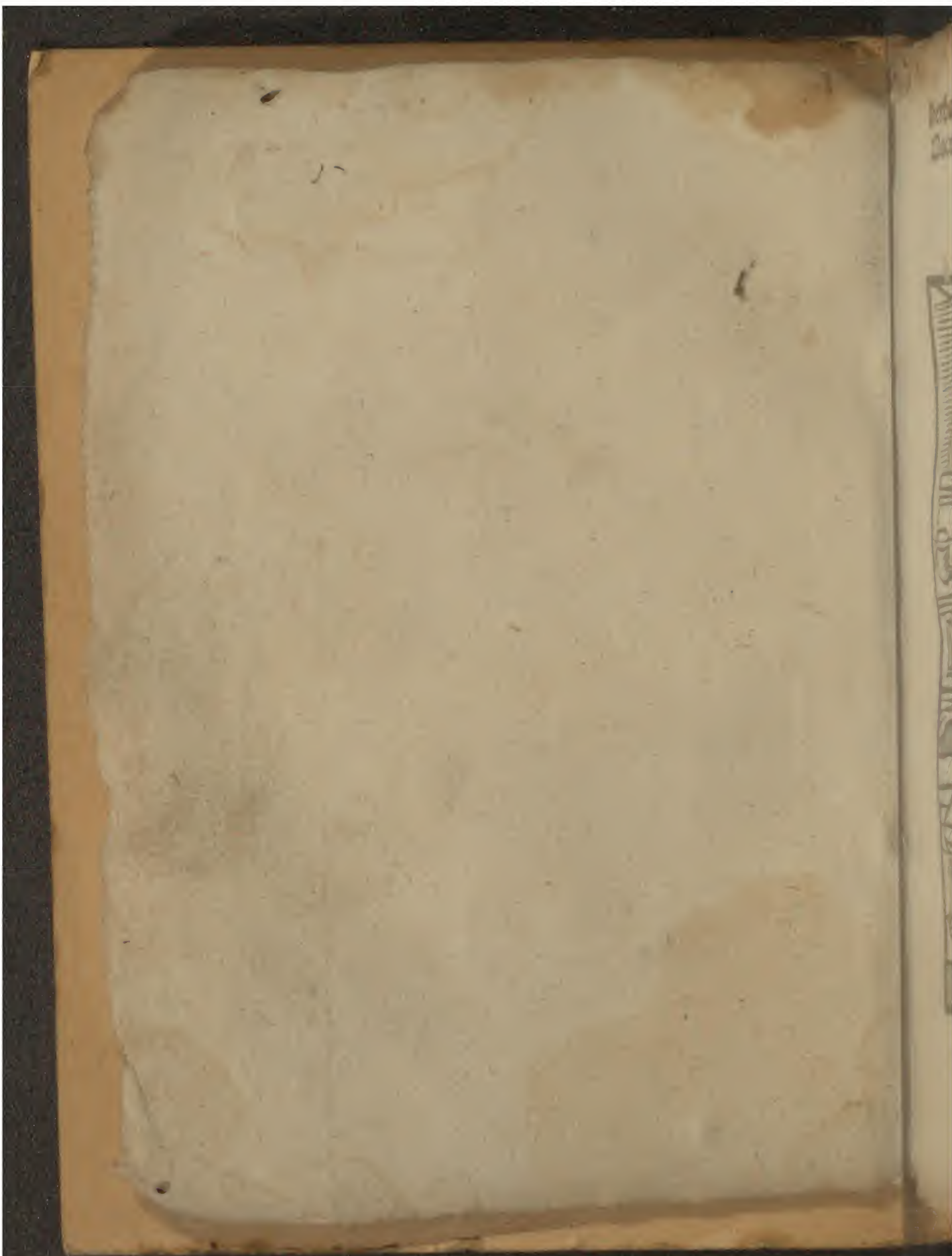
g. n. Mater de
herbar

N. XV Mac

W. H. Freeman

1. *Verthemenia*. Madir root. moly⁹ root. mugwort.
 2. *Sibotegm*. Goutgounwood. 39. *Salisia*. Sage.
 12. *Albsin + Sin*. Woonwood. 40. *Lignus*. Cawage.
 5. *Urtica*. Nettle. 41. *Ostru*. Pellitory of spain.
 6. *Alliud*. Garlic. 42. *Cer^{repit}folia*. Ogarol.
 8. *Plantago*. Plantain. 43. *Attriplex*. Orage crach.
 10. 11. *Ruta*. Ru. Foxb yxant. 44. *Coriomeria*. Coriander.
 13. *Apia*. Parsly. 45. *Nasturtia*. Creber. nolesm.
 14. *Malua*. *Altea*. Mallons. 47. *Eruca*. Horser.
 16. *Anetum*. Dill. 48. *Papaver*. Poppy.
 18. *Betonica*. Betony. Speedwell. 51. *Cepa*. Onion.
 20. *Sauina*. Savine. 52. *Buglossa*. Lingua bovis. Bugloss.
 21. *Perru*. Lett. 52. *Sinapi*. mustard ^{oxitory} seed.
 23. *Camomilla*. *Anthemi*. Camomile. 55. *Caulis*.
 25. *Nepta*. Noy. 55. *Caulis*. *Brassica*. Celeriac.
 27. *Pulegiu*. *Pemivocal*. 57. *Pastinaca*. Parsnip. carrot.
 29. *Femina*. *Femas*. 58. *Origanu*. wild marjoram.
 31. *Acidula*. Sorrel. 61. *Serpilla*. wild betony.
 33. *Portulaca*. Purslane. 62. *Viola*. violet.
 34. *Rosa*. Rose. 64. *Aristolaga*. *flor* *mar*.
 35. *Lilium*. Lilly. 66. *Maerubia*. *serp* *harmel*.
 37. *Satureia*. Savory. 67. *Tri*. Rock-*cedr* or *ro-gardist*.
 68. *Enula*. *Ellecampane*.
 69. *Ysopa*. *Ysop*.
 71. *Vulgaris*. *Issaru* *tolu* *luc* *mar*.
 72. *Althia*. *Alme*.
 73. *Cyperu*. *Galimgal*.
 74. *Pearna*. *piory*.

page 4

67672

Herbarū varias q̄ vīs cognoscere vīres
Macer adest: discē quo dūce doct⁹ eris.

1
Macer floridus de viribus herbarum.
hic suolibello dat initium.

Caput primunde arthemisia.
Herbaz quasda dictur⁹ carmie vires
herbaz nifex ddit arthemisia nomē
Cui grec⁹ fino iustum puto ponere pmo.
huus opem fertur prior inuenisse diana.
Arthemis grece que dicitur indeq nomē
herba tenet: quia sic inuētrix dicitur eius
Precipue morbis mulieribus ista medetur
Menstrua deducit etus decoctio sumpta.

Mugwort
Nootwort

p mēstruo.
a v

Hocq; facit matrix si sepe fouetur eadem
 Vel si cruda mero sociata terendo bibat.
 Aut si trita virens super aluū nocte liget
 Pellit abortiuum potu vel subdita tātū.
 Duritias stericas soluit: pellitq; tumore
 Qui nā potata ciet: lapidesq; repellit.
 Yctericosq; iuuat cum vino sepius hausta
 Hāc adipi iūctā strumis apponere laudat
 Plinius: atq; iubet cui vino sumere tritā
 Hec opium nimius si quē q̄ leserit haustū
 Subuenit eximie: si vino iuncta bibatur.
 Affirmant quidā quisquē gustauerit illā
 Qd nullo valeat nocuo medicamine ledi.
 Et q̄ cum morsu non appetat vlla ferax.
 Radix illius collo suspensa rubetis.
 Dicitur et cūctis nocuis obistere ranis.
 Succus ad hoc ei⁹ cū vino pderit haust⁹
 Si mixto cōr itta recens seruabit herba.
 Vinū predictis reddit medicabile morbis
 Et sapor: est et odor vino gratissim⁹ illi.
 Cōsortat stomachū: sanat p̄cordia sūptū.
 Et multis alijs affirmant vtile causis.

p abortiuo.

p tumore
 Pro vrina.
 p yctericis.

Cōtra ranas

p stomacho

¶ De abrotano. capi. ij. *Seio thernmad.*

Tertio abrotano legit eē qd⁹ calous
 Et desiccādi semē feruēt⁹ herba ē
 Unde iuuat nervos ⁊ causas pectoris oēs
 Illius eli xi si sit decoctio sumpta.
 Sic quoq; disuocis pdest: tussiq; repellit.
 Et prodest libris: sic vuluarisq; querelis.
 Oibus his crudū cū vino pderit haustū.
 Urinam purgat. sic et p̄cordia mundat.
 Sic carnis scias. sic sūptū mēstrua purgat.
 Serpentes nidoze fugat. bibitūq; venena
 Illorum extinguit. sedatq; frigora febris.
 Anteq; veniant: si mixto sumatur amne.
 Aut oleo quo decoquit si mēbra perungas

p nervis et pectore.

Disuocis sūt
 suspiriosi
 p tussī libris
 cis. ⁊ vulua.
 De vrina.
 scias ē mor-
 bus corarum
 De febre.

Libucos vētris hāc sepe bibēdo necabis. p lumbacis.
 Huic panis micas ⁊ mala sindonia iūgens p oculis.
 In simul āne coquēs: oculoꝝ cocta dolori.
 Apponas. vel feruori: curabit vtrumq. De spina.
 Stirpes infixas et spinas abstrahet ipsum p venire.
 Appositum per se. et adeps si iungitur illi p ventre
 Nec etiam venerem puluino subdita tantū wormwood.
 Incitat et ventris nocuis potata resistit. p stomacho
 ¶ De absinthio cap. iij.
In pmo calor eē gradu vis sic calēdo
 dr absintij stōachū corroborat herba

Illius quoque modo quod sumpserit illam.
 Sed melius pluvie sit decocta liquore.
 Et sic sub diuo prius irrigidata bibatur.
 Sic poterit varijs ei⁹ succurrere morbis
 Hocque modo pellit lumbicos mollit et alium.
 Eius et imodicum sedat sic sopita dolorem.
 Urinam potu producit menstrua soluit.
 Illi si nardum quam profert gallia iungas.
 Et coniuncta teras: et mulla trita resoluas
 Precipue tali purgabis menstrua potu.
 Hoc quoque prestabunt cum lana subdita molli
 Si filer et nardus et acetum iungitur illi.

p lumbicis.
 et ventre.
 p vrina.

p menstrua.

Noxia deterges potu fastidia tali.
 Gramina si rute iungas huic salq; piperq;
 Cuiq; mero tōdēs des hec decoctare potū
 Noxi⁹ et crud⁹ stomachi purgabit humor
 yri coniuncta pectus mire iuuat hausta.
 Acri cum vino trita se quilibet vngens.
 Non metuat culices. vsteq; fugant odorē
 yctericiis crudā dabis hanc apio sociatam.
 Curat epar sibi iūgatur si gallica nardus
 Splenq; sibi iūcto potata iuuabit aceto.
 Sic quoq; fungoz depellit sūpta venenū.
 Obsta letifere cum vino sumpta cicute.
 Sicq; venenatis occurrit morsib⁹ hausta.
 Et claros oculos reddit cū melle perūctos
 hocq; modo sugilatis superaddita pdest.
 Decocteq; vapor obstrusas liberet aures
 Si manant sanie. cū melle terēs supadde.
 Subuenit augine molli nitroq; iugata
 Uulneribus prodest cōtrita recētib⁹ illa.
 Si superaddatur capitis sic vlcera curat.
 Pruritusq; iuuat eius decoctio fotu.
 Nausea non poterit quēq; vexare marina
 Antea cōmixtā vino qui sūmpserit illam.
 In lini panno si circūcincta geratur.
 Inguinis imodicū fertur colhibere tumorē
 Olfatum somnū capiti vel subdita prestat.
 Hanc sibi supponi si non presenserit eger.
 Demigrat crines cinis eius. si bene mixt⁹.
 Ceroto fuerit et eo sit sepe perunctus.
 A tineis tritam reddit q̄ cum dicit arcam
 Sub lingua factum curat cū melle tumorē
 Liuorēq; nigrum (qui circa luminis orbē
 Apparere solet) purgabit idem medicamen
 Auris depellit sonitum: cum felle bouino
 Duritiā splenis ei⁹ cathaplasma resoluit
 Coniunctio sibi melle stercē si subdit herba

p fastidio.

p stomacho.

p culicibus.

p yctericiis.

p epate

p splene.

p fūgoz ve.

p cicuta.

De oculis.

De auribus.

p vulnere.

p vlcere ca-
pitis.

De pruritu
ex scabie.

p nausea ma-
ris.

p somno

De captilorū
nigredine.

Cōtra tineas

p liuore ocul-
lorum.

p sono auris

De duritiā
splenis.

84

Desiccabit eam manareq; mēstrua coget
 Ex oleo fuerit viridis sic cocta iunabit.
 Nō modice stōacho. qđ erit hoc vngue fōtū
 Incaustū vino (quo sit macerata) resolue.
 Si scribis cartā) mus nō teret āplius illā
 Plinī⁹ attolūt magnis hāc laudib⁹ herbā
 Romanosq; refert sa. ris ex more diebus.
 Dum quadrigarum cursu certare solerēt.
 Absintij succum solitos donare bibendū.
 In capitolina victori sede locato.
 Credētes p̄ciū p̄e cūctis reddere dignū
 Illi qui firmam posset seruare salutem.
 Que constat mūdi p̄cio preciosior omni.

p menstruo

p stomacho.
p incausto cō
tra mures.

De vitica. capi. iij.

Drim⁹ viticā quā grec⁹ acalife dicūt
 feruida nō modice vis illi dicūt eē.
 Unde nec i merito nomē sūpisse videtur.
 Tactaq; exurat digitos vitica tenentis.
 Nec solet yctericos cū vino sumpta iuuare
 Illius semē colicis cum melle medetur.
 Et tussim veterem curat: si sepe bibatur.
 Frigus pulmonis pellit. ventrisq; tumorē
 Omnib⁹ his pdest puluis cū melle iugat⁹
 Aut succus viridis cū vino sepi⁹ haust⁹.
 Cū sale de folijs eius factū cathaplasma
 Ulcerib⁹ pdest. ⁊ sordida vulnera purgat
 Et ptra mors⁹ v3 h cathaplasma caninos.
 Et caneros ⁊ perotidas lixata q̄ curat.
 Hocq; reformatur caro: q̄ discessit ab osse
 Et solet humores hoc desiccare nocētes.
 Aerī cum vino radix contrita tumorem
 Cōpescit splenis: podagre sic subuenit illa
 Omnib⁹ et morbis sic subuenit articulor.
 Oib⁹ his pdest superaddita v3 sibi iūcta.
 Si coqs hāc oleo foueasq; hoc vngule mēbra
 Naribus imposit⁹ succus folij ve cruorē
 Elicit. innata vis est sibi tanta caloris
 Quod si manautē cupias retinere cruorē
 Urtice succo frontem line repulit illum.
 Si supponatur cū mirra mēstrua pellit.
 Si claudit vuluam matrix humore gūata
 Urtice folijs reuocabitur illa fricata.
 Cū vino bibitū venerem semen mouet ei⁹
 Et melius tnte si iūgas melq; piperq;
 Et sic cum vino predicto more bibatur.
 Pleureticos pect⁹ pulmones adiuuat ei⁹
 Semen si sumptū fuerit cū melle iugatū.
 Cum mulla bibitū locū pducit abūdās.
 Verba recēs eius oleū si more coquatur
 Detur. ⁊ illius decoctio mollet aluum.

p ycterico.
 De colicis.
 Pro tussi.
 p pulmone.

p vlcere ⁊ vul
 nere.
 p morfu canis

p podagris.
 p articulis.

Ut retineat
 sanguis.
 De mēstruo.
 Pro venere.

De puocatio
 ne vine.
 p duro vētre

Ore diu clausus succus si voluitur eius
 Que nō modicū poterit sedare tumorem.
 Sudorem mouet ex oleo decocta punctis.
 Si quadrupes quicq; marē pferre recusat
 Urtice folijs illius vulua fricetur
 Sic naturalem calor excitat ille calorem
 De fluuium capitis si succo seminis hui⁹
 Ungas sepe caput. repunit dicit galien⁹
 Illius semen collectum tempore messis
 Et desiccatum multis erit vtile causis.
 Oibus his pdest puluis cū melle iugat⁹.

p thore vne.
 Et sudore.
 p venere qua
 drupedum.

p fluuiū ca.
 pillorum.

¶ De allijs. cap. v.

Garlik.

S Cordeo argine sūt allia dicta latine
hui⁹ vñ medici calidā siccāq̃ pitt
In q̃rto posuere gradu māsū vñ infectum.
Curat (quas serpēs vñ scorpi⁹ itulit) ictus
Sanat ⁊ appositū morsus cū melle camios
Et vocem / vermes / solo pelluntur odore.
In mulla coctum comixtum cui sit acetum
Et bibitū vermes vētris tineasq̃ repellit
Ex oleo cum teste sua si decoquis illud
Mors⁹ pestiferos reddes hoc vngue sāos
Ungue vesice dolor: ⁊ timor hoc rep̃mūt
Corp⁹ et attritum cura sanabis eadem
Ipse refert ypocras educi posse secūdas.
Fumo combusti si vulua diu foueatur
Pulmonis varias coctum cū lacte q̃relas
Potatūq̃ iuuat vel crudū sepe comestum
Cum cētaurea diodes dare p̃cepit illud
ydropicis. sic humores desiccāt aquosos
Idem neufreticis elixum sumere iussit
Pictagoras illo fuit vsus cū conandzo
Et vino causas sic curans yctericozum
Et sic potatum dicit q̃ molliat aluum
Cunq̃ faba coctum capitis sedare dolorē
Dicitur. attrito si tempora perlinis illo
Anseris huic adipē iūgas tepidūq̃ dolētī
Infundas auri. preclare subuenit illis.
Elixum tussim iuuat. et suspiria sedat
Clarificat raucam crudū coctū q̃q̃ vocē.
Sed magis elixum iuuat illā sepe comestū
Adiuuat incoctū pulti sumptūq̃ tenesimō
Porcino iungens adipi si conteris ipsum
Nō modicos rep̃mes supaddēs sepe tūiores
hunc ignotarum potus non ledit aquarū
Ne diuersorum mutatio facta locorum.
Allia qui mane ieruno sumpserit ore.

¶ De plantagine. cap. vi. Plantain

p morfu spē
tis.

p morfu calis
De voce ⁊ p̃
mibus.

p vermibus
et tineis.

p morfu pesti
fero. **p** dolorē
vesice

p scōis emis
sis post ptum
p pulmone.

p ydropicis
p nefreticis

p yctericis.

p vētre duro
p capitis do
lore.

p aīre.
De tussi.
p voce.

De tumore.

Cōtra aq̃rā
potus.

Herbā (q̄ n̄ra lingua plantago vocat̄)
 h̄ac arnogiosā grec⁹ vocat qz ligue
 Agnē similis folijs. plātaginis huius.
 Sunt gemine spēs: et maior p̄ma vocat̄.
 Altera vero minor. quā vulgo lāceolataz
 Dicunt q̄ folijs (vt lancea) surgit acutis.
 his in frigidādi desiccādiq; notatur.
 Tertius esse gradus. maiori vī tamē eē
 Maiorē dicūt. nimis hūida vulnera siccāt p vulnere.
 Si superaddat̄ cū melle: z sordida purgat
 Cum sale sicut ol⁹ iūcta coquatur aceto.
 Ventrem restringit nimis sic māsā fluētē p fluxuētēz

Si supradictis lens sit decocta iuuabit.
 Hic dissintericos melius cib⁹: et ciliacos
 Stringit manatē supaddita trita cruorē
 Et nigris maculis fertur reparare colorē
 Qui cū lachrymo miremedicat adustos.
 Sola canis morsum curat cedatq; tumorē
 Et scrophas spgit supaddita cū sale trita
 ydropicis vt ol⁹ decocta comestaq; pdest
 Sic iuuat asmaticos feri q; iuuare caducos
 Sordida purgabit bene vulnera q̄libz or̄
 Ore diu tentus si succus voluitur eius.
 Hic introfusus curat siringia succus.
 Et dolor hoc auris sedat et sacer ignis
 Fert emoptoicis hic opē: si sepe bibatur.
 Per se fortior est si sit coniunctus aceto.
 Sicq; iuuat ptisicos inieci⁹ ho p annum.
 Stringit non modicū fluxū dissintericorū.
 Pellit ex oculis tumor hic feruorq; pūct⁹
 Sepius hanc ipsā si dentib⁹ atterz herbā
 Sigiuas repmet tumidas et sāguie plēas
 Sicq; solet dentis cōpescere sepe dolores
 Succus cum lana matrici subditur eius
 Stringit manētez nimis siccando cruorē
 Cunctis p̄dictis eius decoctio causis.
 Prodest et pot⁹ cum vino seminis eius
 Vesice reuūq; iuuat potata de lozem.
 Dicūt nō nasci scrophas gestatib⁹ eius.
 Radicē collo suspensā: vis sibi tanta est.
 Radices ei⁹ tres cōtere: iungito tritis.
 Vni tres sciatos: et aqua fac sit mod⁹ idē
 hec nondū tremulo potāda dabis febr̄eti
 Sic pelles febrez cui dat lux tria nomē.
 Bis bine quoq; quatermis pdesse putāt
 Cum totidem vini ciatis si det et annis
 Cūcta potest plātago mior p̄dicta iuuare
 Quāuis non tātas vires videat habere.

dissinterici sūt
 emittētes san
 guinē p anū
 p maculis.
 p morsu canis
 p scrophis.
 p ydropicis.
 p caducis.
 de oris vulnē
 De fistula.
 De aure et sa
 cro igne.
 emoptoici sūt
 spuētes sāguē
 nē ptisici sūt
 deficiētes in
 efficiēdo h̄iorē
 p thore oclorū
 p gingiuis.
 p dentibus.
 Ut mēstruare
 tineantur.

p vesica i re
 nibus.
 p scrophis.
 ad febrē ter
 tianā.

Ad quartanā

Precipue succus curat plantaginis huius
 (Quod iuxta nares vel lumina nascit) vlc?
 Si super addatur cū lanis mollibus illi.
 Parq; nouē cathaplasma dies isto renouet
 Eius si succo tepido venter foueatur.
 Acri depulso sanabitur ille dolore
 Lumbricos succus depellere dicitur eius
 Si porcina vetus axungia iungitur illi
 Sedabit duos istud cathaplasma tūores
 Parotidas vuln⁹ q; recēs hoc adiunat ynguē
 Ante duas horas qrtane q; tremor egrū
 Uexet. si succum biberit plātaginis huius
 Sentiet eximiam facili medicamine curā
 Eius potatium depellit sperma secundas
 Si via lōga pedū mouet vt sit sepe dolorē
 Acri cum vino superaddita trita inuabit
 Cum passo succus bibitur si sepius eius
 Vesice varijs fertur succurrere morbis
 Indesiccando vis est plantaginis ingens.
 Maiori queat vt veluti cauteria corpus
 Appositum siccare. refert vt plinius actor
 Composuit librum themison de virib⁹ ei⁹
 In quo preclaris celebravit laudib⁹ illam.
 ¶ De ruta. cap. vii.

A Medicis ruta vis feruida dicit^r esse.
 Sicca q; fert^r i his qd⁹ illi terti⁹ eē.
 Utilis ē valde stomacho si sepe bibatur
 Expellit partū potū: venerē q; cohercet.
 Tussim si bibitur cōpescit: mēstrua purgat
 Si coqs hāc in aqua cui vinū iūxeris acre
 Compescit talis decoctio tormina vētris
 Pulmones inuat. z pect⁹ morbosq; medet^r
 Costarū quā pleure sim vocat artiq; ligna
 Arteticos cialimq; inuat: febricq; medet^r.
 hausta vel in oleo viridē si coxeris illam

p vlcere iux
 ta nares vel
 oculos.
 p ventre.

Ad lūbricos.

p tumorib⁹
 dunt.

Ad febrē qrt
 tanam.

p secundis.
 pro dolore pe
 dum.

p vesica.

p stomacho.
 p venere.
 p tussi et mē
 struo.
 p tormie vē
 tris.
 p pulmone.
 p pectore et
 costis.

Ra. Herb
 grace.

Et foueas tepido patientis ance tremorē
 Matrici prodest: intestinisq; tumori.
 Hoc vnguentum vel clisterio si fundit it?
 Haustaq; cum vino prodesse valebit vtriq;
 Lumbricos oleo decocta; potata repellit
 Cum caricis decocta diu viniq; liquore
 Proderit ydropicis. si sint supaddita nocte
 Cruda comesta recēs oculos caligie curat
 Et melius maratri cum succo felleq; galli,
 Melleq; si succus ex equo iungitur eius
 Inde; sint oculi patientis sepe peruncti.
 Cum roseo miscens oleo necuon v' aceto.
 Illius succum capitis curare dolorem,

p renibus &
 cora.

p matrice.

p ydropicis,
 p oculis.

Quāvis i modicū poteris hoc sepe pūg^{is}
 Narib⁹ expressis si succus subditur eius
 Sistit manantez bene desiccando doloz⁹
 In corio mali granati si sit tepefactum.
 Auribus infūdas depelles inde dolozem
 Ceru^e roscog⁹ oleo miscens et aceto.
 Illius succum mirandum cōficis vnguē.
 Ad depellendum sacū quē dicim⁹ ignē
 Et scabiez derte. que dicit^r herpeta grece
 Et grece dictas acoras hoc vnguie purgas
 Ulcera sunt capitis humore fluētis pigui
 Curat et hoc ozimas imissū narib⁹ hec sūt
 Que grauit^r fetent in narib⁹ vlcera nata
 Obstat pota nimis v^l cruda cōestavenenis
 hoc mitridates rex pōti sepe probauit.
 Qui rute folijs viginti cum sale pauco
 Et magnis nucib⁹ binis caricisq⁹ duab⁹
 Ficibus et binis geminaq⁹ inglandi.
 Jeunus vesci consurgens mane solebat.
 Armatusq⁹ cibo tali quascunq⁹ veneno.
 Quilibz iⁿsidias sibi tēderet aut metuebat
 Mustelleq⁹ docēt obistere posse venenis
 Mirifice rutam comedūt q^u p^{er}mitis illas
 Cū pugnature sunt cū serpentib⁹ acris
 Cū butyro modicoq⁹ oleo decocta tūloz⁹
 Maricis subiecta tepens fugat illa coliq⁹
 Et cunctis int⁹ morbis sic subdita pdest
 hanc etiā testes poteris curare tumētes
 Cū folijs lauri bene tritam si supaddes.
 Ex hac antidotū nō paucis vtile causis.
 Cōfici^r medici dicūt diapiganon illud.
 Piganon in greca lingua q^u ruta vocat^r
 Illius antidoti cōfectio talis habetur.
 Pōdere iⁿ sige pan nitrū piper atq⁹ ciminū
 De trib⁹ his (q^u tū de ruta)posito tantū.
 Sed pri⁹ ex acri vino macerare ciminū.

p fluxu san-
 guis p nares

p auribus.

p igne sacro.

Pro dertis.

p acoris.

p vlcere na-
 rium.

Ad venenū.

de tumore ma-
 tricis et coli.

De tumore te-
 stium,

Conuenit in ferro post affari calefacto
 Oia deide sil' bene tuta cū melic iugabis
 Pectoris / r lateris / iecoris / renūq; dolores
 hoc ex antidoto curantur sepe comesto.
 Extenuat pinguē. mollit sine tormie vētrē
 Cōfortat stomachū. facit vt bñ digerat escā
 ¶ De apio. cap. viij.

p pectore.
 p iecore & re
 nibus.
 p vētre duro
 p stomacho.

Parsley.

¶ Est apiū dictū qđ apex hāc ferre solebat
 Victoris veter. fieret dū more triūph^o
 Ipse sibi talē prior imposuisse coronam
 Dicitur alcides. morem tenere sequētes.
 Ast aliq dictum credūt. qđ apes vehement.

Illius soleant auide decerpere flores.
 Hanc herbam selmon solet actica dicere lig
 Virtutis calide sicce quoq; dicitur esse
 Terni? a medicis dat? est grad? hic i vtroq;
 Illius succo si candida mca terendo
 Panis iungatur oculis sedare tumorem
 Dicitur emplastri noctu su? addita more.
 Sicq; ferunt manus pdesse tumētib? illā
 Sedat feruorem stomachi. pellitq; tūorē
 Et quicquid vent? creat includit ve noxiū
 Desiccans poris assumpta repellit apert?
 Prouocat vias hee erida cōesta v? hausta
 Sed magis radicūz facit hoc decoctio sūpta
 Hoc itidē semen operatur forti? haustū
 Tota venenatis occurrit morsib? hausta
 Sed semē potius vel apozima pdenit ei?
 Si bibitur rissimq; modo sedabit eodem
 Ventrē cōstringit. vomitū potata cohercet
 Lymphē comestū sibi si iungatur acetum
 Egris amissum fertur reparare colorem
 Cruda a ieiunīs fuerit si sepe comesta
 Unaquq; die vexantem corpora febrem
 Cū lymphā potata iuuat febris añ trēorē
 ydiopicos. ⁊ splē tumidū iuuat illa iecurq;
 Si cum femiculi succo cōtrita bibatur
 Hancq; supposita turpis lentigo fugatur
 Illius succo farris cum polline mixtus.
 Atq; qui lacrimo vuln? bñ purgat ⁊ vlc?
 Si superaddat emplastri more frequēter

¶ De malua siue altea. cap. ix.
Alteam malue speciē null? negat eē
 Alteāq; vocāt illā: q; crescat i altū
 hanc ipam dicit eniscū q; quasi viscus
 Illius radix contractā madere videtur
 Agrestis q; solet a multis malua vocari
 In mullis coctus flos eius vulnera purgat

p tumore oꝝ
 culorum.
 p tumore
 mamarum.
 p stomacho

De vrina.

p morfu ves
 nenoso.
 Apozima id
 est decoctio.
 p vētre et
 vomitu.

De colore re
 cuperando.
 p febre quo
 tidiana.
 p ydropicis.

p lentigine.

p vulnere ⁊
vlcere.

p vulnere.

Mallos.

Uel si cum vino tritum florem supaddes
 Spargē sic scrophas. anūq; iuuare dolorē
 Dicitur. hocq; modo conquassat; medicat;
 Elixata prius radix adipiq; terendo
 Addita porcino terbentineq; tumores
 Matricis curat. reliquosq; iuuare dolores
 Dicitur. illius nervos sic ipsa relaxat
 Rumpit vel spergit sic apostemata dura
 Omnes has causas elixatura iuuabit
 Si loca morborum foueantur. sepe tepēt;
 A dissintericis radicū coctio sumpta
 Cum vino fluxum sanguinis cōpescit eor;

p scrophis
et ano.

p matrice.

de apostēate

p dissintericis.
b ij

Et pellit tardas hec coctio sūpta secūdas
Et prodest emoptoicis. lapidesq; repellit
Vesiceq; solet vai ijs succurrere causis
Acri cum vino contritum semen oliuo
Fūgito. deformes maculas hoc vnguie pelles
Cum pusca potata potest obstare venenis
Elixata pu^o cum melleq; trita repellit
Uulnera: q̄ caua sunt si sit supaddita sepe
Sic quoq; duricias mollit. lenitq; rigores
Decoctis oleo folijs factum cathaplasma
Quosuis pestiferos mors^o cōbustaq; curas
¶ De aneto. cap. x.

p secundis.
p emoptoicis
p maculis.
p veneno.
p vulnē cauo
p duricia.
p morsu pes-
tifero.

24

A Medicus calidus siccusque refert anetum
 Et dicunt quod sit gaudium hic in utroque sedus
 Lac dat abundanter ei decoctio sumpta
 Nutrici stomachique solus depellere morbos
 Tres sciatis eius tepide si sumpserit eger
 Iudicio ruptus est quod demonstrat apertum
 Os stomachi: veterumque per hoc exisse nocuum.
 Atque grauis tali sedatur nausea potu.
 Proiuocat urinas obstantia queque repellens
 Matricemque iuuat: bene si fouentur eadem
 Cum tepida tritum patiens si potet anetum
 Intestinorum curat (veterisque dolorem)
 Hoc etiam potu digestio tarda iuuatur.
 Unde minor fieri vis egestiua videtur
 Assidue bibitum visum nocet et genitale
 Claudat iter siccans humorem seminis intus
 Si nimio venter turgens humore fuerit
 Suspendit pulvis combustus seminis eius.
 Appositus digitis aut intus clistere fusus
 Acrior esse cinis radicum dicitur eius
 Rodit crescentes cinis hic in vulnere carnes
 Ulcera que serpunt et sordida vlcera curat
 Ulcera precipue membri curare virilis.
 Dicitur iste cinis infusus sepius illis.
 Olfatum reprimat singultum semen aneti
 Assatum et feruens si sepius cl facit eger
 Dicunt feruores oculorum tollere posse.
 Eius radices tritas prius appositasque
 Apponas emoroidis sic semen aneti
 Ustum curat eas et condilomata soluit.
 Flos oliuo si decoquitur medicabile reddit.
 Illud precipue morbis de frigore natis
 Prodest et capitis compescit sepe dolorem
 Nervorum laxat tensuras frigora pellit.

¶ De betonica. cap. xi.

Ut nutrit et
 abundet lacte.

per stomacho.
 per nausea.
 per urina.
 per matrice.
 per ventre et
 intestinis.
 per digestionem.

per visu et ge
 nitalibus
 per ventre.

De vulneribus
 b^o sordidis.
 per vlcere vi
 rili.
 per olfatu.

per oculis.

per emoroides.

per morbis fr
 gidi. et capite
 per nervos et
 furis.

b 3

108
 Betonij
 specul. vel.

Betonica solur. sūt cesterō dūcē greci
 Urinas potata ciet. lapidesq; repellit
 Fert emoptoicē cū pusca sūpta iuuamen
 ydropicos siccāt cum vino melleq; sūpta
 De folijs eius trita factum cathaplasma
 Non modicū pdest oculis. q̄s leserit ict⁹
 Illius succus roseo commixt⁹ oliuo
 Auribus infusus varios sugat ide dolores
 Betonice puluis cocto cū melle iugatus
 Empicos: tussimq; iuuat: et suspiria sedat
 Et stōachi varios sūpt⁹ iuuat ille dolores
 Si febris est calida. cū vino si febris absit.
 Cū mulla bibitus idez puluis mouet alui

p vrina et
 lapide.
 p emoptoicē
 p ydropicis
 p ocul' lesis
 De aurib⁹.
 p tussi ⁊ su
 spino. p sto
 macho. p fe
 bre calida.

Cū sale cōtrit⁹ folia cathaplasmate facto
 Uulnera curabis. fuerintq; facta recenter
 Tritaq; fracture capitis hec sola medet^r
 De folijs eius elixis fit cathaplasma
 Utile non modicū varijs vicijs oculorum
 Restrigit lachrymas oclorū māsā v^t hausta
 Hac etiam caligo solet metuenda repelli
 Equo cum rupta fuerit si pōderit iuncta
 Et sic cum lūpha sumatur trita repenti
 Sic oculis nocuus sanguis per subtiliora
 Dicitur expelli. sic lumina libera reddit.
 Sūpra hac cū tepida pingat vomica dira
 Pectoris et morbi potu curantur eodem
 Splen inuat illius decoctio sūpta. securq;
 Uncia betonice sociandus q̄terna retrici
 Cū vini ciatis trib⁹. & his sint addita ḡna
 Uigintiseptem piperis simul hec bñ trita
 haustaq; purgabit renes pellētq; dolores
 Uncia cum ciatis calide potata duobus
 Dicitur immodicū ventris sedare dolorē
 hec tussi cū melle fugat: vētrē q̄q; mollit
 Unaquaq; die febre si vexabitur eger
 Uncia iungatur plātāginis vna duabus
 Betonice. sic cum tepida trita bibatur
 Antea q̄ febris prenuncia frigora fiant
 Uncia betonice calide ciato resoluta
 Prodest ydropicis. si sit potata frequēter
 Radicum puluis cū mulla trit⁹ & haustus
 humores velut eleborū vomitu cito purgat
 Bis binas dragmas. precepit plin⁹ hāc
 Radicum dare passomulla ve bibendas
 Precipue flegma vomitu purgabit isto.
 Cum mulla bibitus puluis pdest foliorū
 Ruptis. atq; steris pot⁹ leuat iste cadētes
 Cum vino sumptis obstat potata venenis
 Precipue semen quod si desit de^r herba
 Uncia betonice cum vino sumpta tepēti.

De ventre.

p oculis.

p oculis flē
ribus. p cak
glōis.

p oculis.

De vomica.

p pectore.
p splene et
iecore.

p renibus.

p ventre.

p febre quo
tidiana.

p ydropicis

p flegmate.

De ruptis.

b 4

yctericos curat. cum malsa mēstrua soluit
 Pondere ſuo fabe puluis cū melle vorat⁹
 Poſt cenā ſtōachū iuuat. vt vñ digerat eſcā
 Si de betonica viridi ſit facta corona.
 Circa ſerpentes. vt plinius aſſerit actor
 Audebunt nunq̃ poſitam tranſire coronā
 Sed morſu pprio pereūt ⁊ verbere caude
 Oſſibus antidotis meniac⁹ eam ſociari
 Precepit. vt ſtōacho magi herbis oib⁹ aptā
 Plinius hāc inquit q̃ ſecū geſſerit herbā
 A nullo poterit nocuo medicamento ledi.
 Et dicunt. q̃ ea cum vino ſepius hauſta
 Plūbens abſcedat color et melior reuoceſ

p yctericiſ
 menſtruis.

p digeſtiōe.

p ſtomacho

Cōtra incā
 tationes.

De plumbeo
 colore.

Sapin.

De sanina. cap. xij.

Bateos grece sanina vocata latine.
 Sicca calens sibi vis est terti^o illi
 Est i vtroq^{ue} grad^u vln^o cū melle v^l vlc^o
 Fortiter excitant: et sordes purgat corū
 Sic iuuat ātrotas bonaq^{ue} plebs vlcera d^e
 Mēstrua deducit corruptos extrahit alio
 Conceptus. si cū vino sit sumpta frequē
 Vei si trita prius matrici subditur ori
 Cerotis admixta cutem facit esse nitentē
 Onibus ⁊ prodest morbis d^e frigore fact^{is}
 Illius in vino vel aqua decoctio curat
 Quos vertigo nocet: si lufū sit caput ide.
 herbaq^{ue} tūporibus et fronti cocta liget^{ur}
 Duplum saune si desunt cumama poni
 In medicamentis iubet vus basius actor.

p vulnere ⁊
 vlcere.

p menstuo.

p morbis fri
 gidis.
 p hūgine.

De porro. cap. xij.

In mltis causis vsus medicamē porri
 Dicit^{ur} ypocras medicine maxim^{us} auctor
 Istius succum solū dedit ille bibendum.
 Egrotis: qui reiciunt (sputāt ve) cruorem
 Quos emoptoicos soliti sunt dicere grece
 Cum galla dant hūc alij: thuris ve farina
 Aut geminis dragmis porroy seminis vnā
 Apponūt mirre vinoq^{ue} trita resoluunt
 Pre cunctis alijs dicunt hec sūpta iuuare
 Manantemq^{ue} potes naris retinere cruorē
 Intus si nares vngas medicamine tali
 Confractas vuluas succo curabis eodē
 Reddit fecundas mansū persepe puellas
 Ulcera cū melle tritū iuuat appositumq^{ue}
 Humorū capitis si distillatio fiat.
 Pulmōes / pectusq^{ue} nocens / vocēq^{ue} canorē
 Inde q^{ue} consurgat tussis precordia ledēs.
 Cum tisana porri succum sorbere iuuabit
 Et per se solum prodest his omnibus ipsū

d emoptoic^{is}

p fluxu san-
 guis p naref
 p vulua cō-
 fracta. p fe-
 cidis mliex
 ⁊ vlcere.
 p tussē.

1 Leek.

Si porri partes in vino coxeris albas
 Sic ut aquā primā mutes: addasq; scōas
 Utilis eius aque duro sit potio ventri
 Dicitur hec eadem cū vino strigere vētrē;
 Cū vino porr⁹ datur hic q̄s leserit āguis
 Quodlibet aut aīal fundēs letale venenū
 Nec nimis hīs pdest si vulnerib⁹ supaddas
 Si velut emplastrū porrū cū melle subactū
 Cōmixtus porri succus lacti muliebri
 Et bibitus tussim fertur sanare vetustam
 Et varijs vicīs pulmonum subuenit idem
 Auris compescit cum capre felle dolorem

p duro vētre
 d. vētre molli

p morſu ve
 nenato.

p tussi.
 p pulmone.
 De aure.

Prestat idem pariter cū mulla trit⁹. ⁊ auri
 Infusus tepidus. fungis (si mādū) obstat
 Eius iungatur succo pars tertia mellis
 Et sic per nares tepidū fūdendo ꝑ aures
 Immensum poteris capitis sedare dolorē
 Cū vino labat hūc. lūbroꝝ quē dolor agit
 Dicunt vtilius tali nichil esse dolori
 Fracturas solidat cito. duritiasq; relaxat
 Appositū vuln⁹ q; recēs cito cū sale claudit
 Si crudum fuerit sumptū leuat ebrietatē
 Sic venerē stimulat. sic durā molliet aliū:
 ¶ De camomilla. cap. xxiiij.

ꝑ narib⁹ et
 auribus.
 pro capite.
 ꝑ lumbis.
 ꝑtra fractus
 ras. Ut clau
 dat vulnus.
 Cōtra ebrie
 tatem.

Authenſū magnis ꝓmēdat laudib⁹ actor
 Aſclipe⁹ quā camomillā nos vīꝓmomillā
 Dicim⁹ hec mltū redolēs ē ⁊ breuis herba
 herbe tam ſimilis: q̃ iuſto nomie vulg⁹
 Dicit amarifſā q̃ feteat: et ſit amara
 Ut collata ſibi vix diſcernatur odore
 Eucrores dicunt ſpecies tres illius eſſe
 Quas ſola florum diſtingui poſſe colore
 Tradūt. eſt cūct⁹ medi⁹ flos aureus illis
 Sed varijs folijs flos circūcingit ille
 Albi vel nigri ſunt purpurei ve coloris
 Dicitur athenus prope cuius foliorum
 Purpureus color eſt. maiorq; ⁊ fortior eſt
 Et leucathemenū folijs deprenditur albis
 Mellinus criſantemū eſt vis omnib⁹ illis
 Sicca calēsꝓ gradu primo cōceditur eſſe
 Prouocat vrinā cum vino quelibet hauſta
 Veſice frangit lapides et mēſtrua purgat
 Si foueat aqua matrix. qua cocta ſit herba
 Aut ſi cum vino potetur ſepius illa
 Tormina ſic ſedat ſtomachiq; iſlatio potu
 Pellitur tali. ſcamans de vultibus aufert
 Si tritam apponas ſolam. melli ve iugatā
 yctericiſ prodeſt eius decoctio ſumpta
 Et mire iecoris prodeſt potata quereliſ
 Pellēm cum vino potata refertur abortū
 Ac oleo cocta fouea ſi febricitantem
 Frig⁹ depelles. febrē quoꝓ ſepe fugabis
 Unguine purgant ꝓpocūdria turgida tali
 Peſtiſeros morſus ſpentū pōdere dragme
 Cum vino prohibet athenis ſūpta nocē
 Plinius affirmat hanc quadraginta dieb⁹
 Una quaꝓ die bis ſumpta pōdere dragme
 Cum geminis ciatis vinū ſubtilis et albi
 Conlotio ſenſim totum purgare lienem
 Egilopas curat. ſi quis cōmaſtacet illam

ꝓ vris.
 ꝓ lapide ⁊
 mēſtruo.

ꝓ ſtomacho.
 De ſcamis
 in vultu.
 ꝓ yctericiſ.
 ꝓ iecore.
 de abortiuo.
 ꝓ febre.

ꝓ egilopia.

Et sic apponat. sic vlcera sordida purgat
 Emollire caput febris feruore grauatum
 Sepe solet. vel collectis humoribus in se
 Ulcera producit. vocat exatimata grec⁹
 Hec decocta vires oleo camonilla repellit
 Quod si defuerit viridis. maceretur aceto
 Et caput ide lauet. nullū magis adiunat vnguē
 ¶ De nepta. cap. .xv.

p vulnere
 sordido.

Herbā quā neptā vlgari more dicam⁹
 hāc medici greco calamiti noīe dicū⁹
 Sicca calēsq; sibi vis est et tertius illi
 Est in vtroq; gēdus, cū nulla sepe repenti.

Sumpta solet totū sudore resolvere corp⁹
 Ex oleo (quo sit decocta) perunge fricādo
 Illū: vincture metuitq; frigora febuis
 Non frigus tantum: sed febze sepe repellit
 Illi (qui sciasim patitur) coxe superadde
 Contritam viridem. fertur cōburere pellē
 Et sic humores siccādo fugare dolores
 Apposita potuq; suo cito mēstrua purgat
 Est lepre species elephācialisq; vocatur
 Que cūctis morbis maior sic esse videtur
 Ut maior cunctis elephas aīalibus extat
 Hunc in principio morbum pot⁹ calamētis
 Cum vino curat i humores externuando
 Serpentē morsus supaddita trita nocere
 Non sinit. et pellit cum vino sūpta venena
 Potius et imectus lābucos enecat eius
 Succ⁹. et in mēbris vermes necat oib⁹ ipse
 Si mel iungatur hic cū sale plus operat⁹
 Si bibat hāc pgnās. aut tritā subdat abortit
 Purgat et ptericos cū vino curat anelos
 Asmaticos medici quos greco nōle dicunt
 Et iecoris morbis cū vino mitigat hausta
 Hocq; modo veterē lateris iunat illa dolorē
 Atq; cicatrices nigras superaddita trita
 Hec naturalem reddit purgando colorē
 Vino decocta facit hec meli⁹ cathaplasma
 Cōpescit stomachi euz vino sūpta dolorē
 Fumus de donabus serpētes effugat eius
 Tollere singultum cū vino dicit hausta
 Hocq; modo venerē phibet potata frequēt
 ¶ De puleio. cap. xvi.

pro febre.

De sciasī.

p mēstruo.
pro lepra.p morsu ser
pentum.
p veneno.

Prohibitio.

p morbo iec
coris. p dor
lore lateris.
p curatione
cicatricis.
p dolore sto
machi.
p eiectiōe
serpentum.
Prohibitio.

Eruida pulegij vis siccaq; dicit esse
 Terti⁹ a medicis dat⁹ ē qd⁹ hic in vtroq;
 Sepi⁹ hāc herbā si pgnās sūat abortit
 Mēstrua deducit cū vino sumpta tepēti
 Hocq; modo tardas hec extrahit herba scōas

Prohibitio.

Peniroial.

Hoc nomen q non notum reor eē qbusdā
 Exponam tali quid nomine significetur
 Et mundum natus testa circūdatur oui
 Pullus. sic infans matris vestitur in alio
 Quadam pellicula matris de semie facta
 Quam noscens rūpit. quasi testā pulli⁹ oui
 Istas pelliculas medici dixere secundas
 Quod mor expositos nature iure sequant^r
 Hec si plus iusto vitio cogente morentur
 Aut mors subsequit^r: dolor aut q vis tollera^r
 Istas puleium predicto more repellit
 Cum sale contritam melli si iūperis illam

p expositioe
 huius nois
 secunda.

Unguē cōtractis p̄t hoc succurrē mēbus
 Illius puluis sumptus cū melle v̄t haust⁹
 Pectoris humores viscosos extenuare
 Et per sputa potest illos educere mere
 Nausea. vel morsus stomachi curabit illi
 Cū pulca sumpta vel aceto. quod sit aq̄ sū
 Cum vino colerā nigram porata repellit
 Sicq̄ venenatis serpentū morsib⁹ obstat
 Si per vim febris numoq̄ fluore cruoris
 Aut aliquo casu subito defecerit eger
 Quod sol⁹ a doct⁹ medicis malfactio dici.
 Puleium valido tritum iungatur aceto
 Naribus egroti sic apponatur odore
 Solo confestim dicuntur releuare facētem
 Singinas siccū puluis cōfirmat. et v̄sti
 Appositam v̄ndem dicunt sedare podagrā
 Et quosuis alios solet emendare tumores
 Si superaddatur tepide p̄mixta polente
 Addita cerotis papulas de corpore tollit
 Spleneticis mltū supaddita cū sale p̄dest
 Elixatura si quisq̄ sepe tepenti.
 Illius abluitur. pruritus non patietur
 Et sic matricis poteris curare tumorem
 Tussim compeffit cum vino sumpta tepēti
 Et sic v̄nam compellit reddere largam
 Et magis ex vino si sit decoctio facta
 Aut oleo mixto cohitentam si superaddas
 Si radix acri tritam iungatur aceto.
 Sedat it quosuis supaddita sepe tūores
 Obstat serpentū cum vino sūpta venenis
 Et sic assumpta venerē stimulare fatent
 Sic quoq̄ pulmonis p̄dest iecorisq̄ q̄relis
 Et sic nutriet sumptū lac p̄bet abūdans.
 herba virēs curat mors⁹ cū melle camnos
 Si superaddatur et vino iuxta bibatur

¶ De fenculo, cap. xvij.

p̄ educatione
 h̄uorū pectoris
 p̄ stomacho.
 De colera ex
 pulsione.
 p̄ morsib⁹
 serpentini.

p̄ malfact⁹

p̄ spleneticis

De tussi.
 p̄ cietione
 v̄ne.

p̄ oi tumore
 p̄ morsu ser-
 pentini.
 p̄ pulmone ⁊
 iecore
 p̄ morsibus
 camnis.

Fenel or
finkel

Feniculum medici calidū siccūq; sebo
Dicūt esse gradu maratrū grec^o vocat illi
Cū vino cunctis obstat hec herba venenis
hac mansa serpens oculos caligine curat
Indeq; cōpertū est humanis posse mederi
Illam luminibus. atq; expiando probatum
Radicum succus oculis cū melle perunctis
Pulsa reddit eos omni caligine claros.
Expressus maratri viridi de semine succ^o
Soleq; siccatus magnū medicamie habet
Ad quosq; voles oculorum pellere morbos
Aurib⁹ infusus vermes succus necat ei⁹ *p. ambros.*

*Feniculum. verbena, rosa, & chelidonia, rusa
Ex istis fit aqua, quæ lumina reddit acuta.*

Renibus in tiffana radix decocta medetur
 Cum vino curat ydropicos potata tiores
 Sicq; venenatis obstat moribus illa
 Sic quoq; pulmonis obstat reorifq; qre
 Et sic nutrice sumpta fit copia lactis
 Cum vino vel aqua radicum coctio fupta
 Neufreticis et vesice morbis medicatur
 Unas purgat. et menstrua fupta resoluit
 Vel si trita super pectus hec herba liget
 Nausea cum vino sumpta sedabitur illa
 Feriorem stomachi cum liphā mitigat hausta
 Radix illius cum vino decocta dolores
 Stomacho curat. patitur quos virga virilis
 Hoc quoq; si iungas oleū facit: hocq; pūgas
 Ictu vel factos subitos quosq; tumores
 Appositum tantam iuncto sedabis aceto
 Semen cum vino bibitu veneri mouet act
 Hoc q; modico lateri diros sedare dolores
 Dicunt. aut herbe si sit decoctio sumpta
 Tradunt auctores eius inuenescere gustu
 Serpentes. et ob hoc senibus pdesse putat

De acidula. cap. xviij.

Dicum acidulā quā greci dicunt ozion
 Sic dici credunt: sapor illi q; sit aceti
 Crescit arenosis in pratis. et secus annes
 Hanc auide quidem comedunt i tpe veris
 Expertiq; ferunt. sibi q; fastidia tollat
 Virtus est illi siccans. et frigida valde
 Tertius a medicis dat gradus huic i retroq;
 Hac fugit appōita sacer ignis et herpeta mordax
 Et tior ex oculi trite cathaplasmate cedit
 Ulcera (q; serpūt) cohibet cōbusta q; curat
 Et multum calide dicunt prodesse podagre
 Si fuerit folijs illius operta virentis
 Aut cathaplasmate mixta cōtrita polēta
 Eius cum roseo succus perunctus oliuo.

p renibus.
 p ydropicis
 p venenato
 morfu.
 p copia lactis.

Neufretici
 sūt patētes i
 renibus.

p feruore sto
 machi.

p venere.
 p dolore lac
 teris.

p tumore o
 culorum.
 p podagris.

Sorrel.

Dicitur antiquo capitis prodesse dolori
 Et dolor est lingua dict⁹ cephalargia greca
 Omne genus fluxus v^{er}tris refrigē mire
 Cū vino potata solet. vel m^asa frequēter
 Hocq^{ue} modo nimīū manātia mēstrua sistit
 Vel si matriā tritam vīndem superaddas
 Sic quoq^{ue} lumbicos pellit potata rotidos
 Taliter et cunctis pdest potata venenis
 Exhilarat visus succus illius inunctos
 Cum vino varīs obstat potata venenis
 Affirmāt istam qui secum gesserit herbam
 Quod nō appetat hunc letali scorpius ictu.

p dolore ca
pitis.

p fluxu ven
tris.

p mēstruis

p omni ve
neno.

c h

Auribus expressus si succus funditur ei⁹ p auribus.
 Adiuuat auditum. mire depellitq; dolorē
 Altera vero minor species est istius herbe
 Quam semperuiam dicūt. qm̄ viret om̄i de sempuua
 Tempore. herba iouis vlgari more vocat
 Esse refert similem predictę plinius istam
 Nec min⁹ hęc cūctis p̄dictis posse iuuare
 Mane solet a deo palpebre glutine q̄dam
 flegmatis astringi. valeant vt vir apiri
 has mire succus herbe deglutinat huius
 Illo si tacte fuerint. digito ve peruncte.

Purflane.

¶ De portulaca. cap. xix. p qualitate
IN dragmis grece q̄ portulaca latine
 Dicit̄ hec vulgi pes pulli more vocat
 Humida vis eius ⁊ frigida dicit̄ esse
 Tertius humoris frigoris vero secūdu
 hunc gradus est febrē (quā causon greca d̄t)
 Trita super stōachū. viridis si ponit herba
 Prestat idem succus. si sumit herbaq; m̄sa
 Aut vt olus accepta solet lenire calorem
 M̄sa vlḡ hausta. pōt nīmīū restrigē fluxū p fluxu san-
 Sanguinis. ⁊ vētris nīmīū cohibere fluore guinis.
 Esse vetat dentes illis contrita stupentes p dentib⁹.
 Et tumidis oculis prodest supaddita trita De oculis.
 Feruorem solis estate comesta nocere
 Nō sinit. ⁊ ventrē cū vino ⁊ cū sale mollit
 Vesiceq; solet sedare comesta dolores p vesica.
 Accēdule similes huic perie per oīa vires
 Effectusq; pares testatur plinius esse.

¶ De lactuca. cap. xx.
Rigida lactuce vis pstat ⁊ hūida valde
 Un̄ pōt. nīmīos hec m̄sa lauare colores
 Et prestat idē supaddas si bene tritam
 Utilis ē stomacho sōnū dat emollit ⁊ aliū p stomacho.
 Omnib⁹ his melius pdest decocta comesta
 Lactuce semen compescit somnia vana. p somnijs

Lettis

Cū vino bibitū fluxū quoq; rep̄mit alui
 Lac dat abūdāter nutrici sūpta frequent
 Ut quidan dicunt oculis caligo curatur
 Ips quibus assiduo fuerit cibus ei⁹ i usu.

¶ De rosa. cap. xxi.

Roci flos floz nodis rosa iure videtur
 Qd specie cūctꝫ pcedat odoreq; flores
 Nō tñ hec specie tñ nec odore iuuare
 Nos valz. aut varijs nos adiuuat il'a medel
 Eius sicca gradu vis est ⁊ frigida primo
 Cōpescit sacrum (si trita apponitur) ignem
 Sic qꝫ (si stōach⁹ calet aut p̄cordia) sedat
 Fluxum matricis cū vino stringit et alui.

vams.
 p lacte in
 nutrice.
 p oculis.

p matrice.

c 3

The Rose.

Illius succum collera plurima querunt
 Et sicce pulvis morbis bene subuenit oris
 Infrictus per se tñ cum melle ve mixtus
 Omēs feruores supaddita trita cohercet
 Ipsa recens. vel si misce commixta bibat
 Ex hac conficitur oleum roseūq; vocatur
 Diuersis morbis et multis vtile causis
 Si bibitur vētrē mollit. stomachiq; calorē
 Extinguit nimis bene si foueatur eodem
 Et dolor et feruor capitis curabitur illo
 Permiscēdo sibi forte si iungatur acetum
 Expurgat sordens vultus. repletq; p fūdū

p morbis oris

p omī calore

de diuersis
morbis.p ventre et
stomacho.

p capite.

p vulnere p

Et combusturis preclare cōuenit ignis
 Ore diu tentum dentis sedare dolorem
 Dicitur. et duras palpebras reddē molles
 Aufert suppositum pruritus interiorum
 Et sterictis solet varijs succurrere causis
 Hoc oleū quoniam variatur conficiendo
 Dicam palladius quid scripserit ipse perit⁹
 Quod rubeum fuerit foliorū sumito flores
 Uncia sic purgatorum iungatur oliu
 In libra. vitreo sic claudens omnia vase
 Sub p̄hebo tentum septem suspēde dieb⁹
 Inde medelarum varios seruet ad vsus:
 ¶ De lilio. cap. xxij.

fundo.

p cōbustur⁹
 & dur⁹ palpe
 bris.

De pruritu
 & sterictis.

Qualit⁹ fiat
 oleū p̄ciosiss⁹
 simū rosarū
 ad p̄s̄vsus
 peroptimū.

The Lily.

Aurosas (vt credo) rosas argētea debēt
 Lilia iure seq: q̄ nec specie nec odore
 Cedere creduntur roseo collata decori
 Nec minus in multis hoim sūt apta medel
 Eius radice bulbus (que lilia profert)
 Sub prunis tectus iusto quoq; trit^o oliuo
 Prodest vsturis intre superadditur ignis
 Et melius roseum sibi si iungat oliuum
 Duras matrices mollit (si subditur) idem
 Elixis eius folijs cathaplasmate facto.
 Molefcunt nerui. cōbustaq; mēbra iuuant
 Sicq; suppositis morsus curabit anguis
 Aut si cum vino bulbus potabitur ille
 Sic quoq; fungorum verat ille venena nocē
 Punc vino coctum tritūq; pedū supadde
 Clauis. nec soluas nisi cum lux t̄tia trāsit
 Pingui porcino decoctus idem vel oliuo
 Reddē posse pillos mēbris narrat adust^{us}
 Cum vino potum nocuum purgare calorē
 Per ventrem dicunt. et sic prodesse lieni
 Sicq; iuuat vuluas. sic idē mēstrua purgat
 Vel si cum vino veteri coctum superaddas
 Precisis neruis tritus cum melle medet
 Expressus succus foliorum mixtus aceto
 Et melli coquitur. sic mellis sint et aceti
 Ut gramen partes predicti quinq; liquoris
 Ad desiccandas nihil est magis vtile plagas
 Inde q; cicatricem ducit licet inueteratam
 Elixus bulbus et cerotis bene mixtus
 Rugas distētat vult^{us}. maculas fugat oēs
 Lichenas purgat faciē q; furfure purgat
 Exprimitur succus de tritis floribus eius
 Qui mollit vuluas cum lana subditus illis
 Illitus asseritur sudorem posse mouere
 Turgida maturat post 2quoq; et cito purgat
 ¶ De satureia. cap. xxiij.

Liliū assimi
 latur auro.

p vsturis.

De neruis.
 p moribus
 serpentum.

p generatio
 ne pilorum.
 p membris
 combustis.
 p menstruis

pro neruis
 scissis

p maculis.
 p lichenis.

Saucy

Satureia solet grece dici satureia latine
 Illi sicca mun^o. vis ē s; feruida valde
 Prouocat urinā cū vino ⁊ mēstrua sūpta
 Pellit abortiuū. muliebua viscera purgat
 Illius puluis cum cocto melle subactus
 Et mansus (vel cum vino si sumitur idem)
 Pectoris humores pellit per sputa tenacē
 Cum vino tepido compescit tormia vētris
 Si large bibitur veriam tam sepe pbaui
 Est quidem morbus letargus noīe dictus
 Oppositum medici quē dicunt esse frenesi
 Os vetat hic somnū. si sōno gūat hoc egrū
 Hoc tam letali somno depp̄sus et aceto
 Tūmbra cōmiscēs foueat caput ide frequē

de puocatio
ne vrine.

pro pectore.

⁊ frenesi.

Sic viciū pigri poterit depellere morbi.
 Hanc herbam caueat mulier & fingē pgnās
 Nā nō mansa modo sed pti subdita pellit
 Nausea sedatur hac. si bene trita sumat
 Cum modico vino. vel si sumatur in onō
 Hocq; modo mire venerem solet illa mouē
 Si largo potu viridis vel sicca bibatur
 Quod si cū vino mel iungit & piper illi.
 Non modicū veneris succendere dī ignez
 Hinc est a satiris merito saturcia vocata
 Quod sine i venerē nimis hec aialia pna
 Si desit thimus. pro thūno ponere timbrā
 Precipiunt medici. quia vis ē equa duob⁹.

Prohibitio
 mulieribus
 uidis.

pro venere.
 De imposti
 one uominis

Sagr

Wall sage
 stony sage
 sideris.

Salua cu Ruta, faciūt tibi poula luta.

De salvia. cap. xliij.

Salvia cui nomē eliphag⁹ ē ap⁹ argos
 Cū m⁹sa iecoris pdest potata q̄relis
 Pellit abortiuū. lotiūq; 7 mēstrua purgat
 Trita venenatos curat superaddita mors⁹
 Crudis vulnerib⁹ (q̄ multo sāguie manāt)
 Apponas tritā. dicunt retinere cruorem
 Cum vino succus tepidus si sumitur eius
 Compescit veterem tussim laterisq; dolorē
 Pūritus vulue curat virgeq; virilis
 Si foveas vino fuerit quo salvia cocta
 Illius succo crines nigrescere dicunt
 Si sint hoc vincti crebro sub sole calenti.

p iecore.
 p mēstruis.
 p morsu ve.
 p vulnerib⁹.
 pro tussi.
 p virga vī
 rili.
 p crinibus.

Loucage. or
 Lombardy Loucage
 Dittus et ius
 Lavistia.

De ligusticis. cap. xxv.

A Ligurū patria sup̄lere ligustica nomē
 Copia q̄ maior ibi nascit̄ illius herbe
 Tertio hunc ḡd̄ ē sicci calidi p̄ vigoris
 Maior radice vis est et seminis eius. p̄ impositio-
ne nominis
 Et par est illis vis in medicamine quouis
 Inflato stomacho cum vino sup̄ra medet̄ p̄ stomacho.
 Et tali potu vis digestiua iuuatur
 Omnibus et morbis sic prodest interiorū p̄ morbis in
terioribus.
 Uenas sic sup̄ta mouet. ⁊ mēstrua purgat
 Tota venenatis medicatur morib⁹ herba
 Si bibitur bene trita prius vinoq̄ soluta
 Et pars contrite ponat̄ desuper herbe
 Nō modicū colicis p̄dest hec māsā v̄l hausta
 Vel si radice elixatura bibatur
 Nec solum colicis decoctio proderit ista
 Sed supradictis medicabit̄ omnib⁹ hausta
 Digestibilibus semen bene iungitur eius
 Oibus antidotis: qđ inest sibi pectica ⁊ t̄
 hanc oculis strab⁹ potuq̄ ⁊ odore nociuā p̄ oculis.
Strab⁹ fuit
discip̄ls raba
i medicia pe
rit⁹ q̄ genes
expolitioez i
breui ⁊ phē-
dit q̄raban⁹
plix fecerat
 Asserit. antidotis eius tātūmodo semen
 Misceri iussit hec vtrum dicent a se
 An a doctorum libris non est michi notū
 hec scio. q̄ veteres nō parius laudib⁹ istā
 Attollunt herbam nec me legisse recordor
 Vllum qui strabi sermonibus astipuletur.

De ostrutio. cap. xxvi.

S Truciū ē obstructū qđ v̄lgi more vocat̄
 Cum calidā siccāq̄ ⁊ radix fugat ei⁹
 Cū vino morbos recous si trita bibatur
 yctericos sic sumpta iuuat: splenisq̄ tūorē p̄ yctericiis.
 Morbum (quē greci scirosim dicere) repellit
 hocq̄ modo lapides vesice frangē dicūt p̄ lapidibus
vesice.
 Menstrua sic lotiūq̄ mouet. tussiq̄ medet̄ p̄ mēstruis
et tussi.
 Sic orthonoicis prodest si sepe bibatur
 Subdita matrici depellere subdit abortū.

Et sic tarda nimis educere mēstrua tradūt
 Acri cum vino si iungatur atq; polenta
 Illius succus: lepras emundat inunctas
 hoc etiam succo iuncto cū polline (qđ dāt
 Ordea) curatur (vt dicit) pustula queuis
 Si superaddideris emplastri more dolori
 Illius succus cum melle terendo iugatus
 humores capitis purgat. si mare trahāt
 Sternutamentum per se pulvis mouet ei⁹
 Naribus injectis veratro nō segnius albo
 ycterici succus mire medicabitur eius
 hunc si mare trahant lacti mixtū mliebri.

p pustulis.

p humorib⁹
 capitis.

p ycterici.

Chenil

De cerifolio. cap. xxv. sen Erpilio.

E St cerifolio vis acris et ignea valde
 Appositū cācris tritū cū melle medet
 Cū vino bibitū lateris sedare dolorem
 Sepe solet. tritā si nectis de super herbas
 Cum malsa bibitum pītuce noxia soluit
 Ex oleo coctū frigus depellit inunctum
 Si tritum mixto violento soluis aceto
 Lumbricos tali potu tineasq; repellis
 Cum vino ciet vīnas. et mēstrua purgat
 Virgine cū cera vetus huic arūgia mixta
 Non modo perotidas verū quosq; tūores

p cancro.
 p dolore las
 teris.

p lumbricis
 p vunis.
 De perotid
 e tumouib.

Curat vel reprimat si sepius hoc supaddas
 Intinctum valido si manducetur aceto
 Sepe solet vomitū ventrēq; tenē solutum
 Si trito tegitur pectus succusq; bibatur
 Uine clausos referat quosq; meatus
 Illius elixatura vertigo fugatur
 Si caput ac tepida patientis sepe lauetur
 Verbaq; temporibus ⁊ fronti cocta liget.

p vesica.
 p vertigie.

¶ De atriplice. cap. xxvij.

I A frigidare ḡdu pilohumectare sc̃bo
 Atriplicē dicit eius mollit cib⁹ aliū De varis.
 Duritias soluit varias, clausos medetur. duritias.

4
 Emplastrū crude vel cocte si superaddas
 hocq suppositū scabos cito detrahū vngues
 Ignibus et sacris dicūt sic posse mederi
 Atriplicem tritam cū nito melle et aceto
 Dicūt appositam calidā sedare podagrā
 yctericon(dicit galienus) tollere morbum
 Illius semen cum vino sepius haustum.
 ¶ De coriandro. cap. xxx.

p claus.

De ignibus

p podagra.

De ycterico
 et morbo.

H Rigida vis herbe coriādu dicūt esse
 Austerēq; simus quādā p̄tut; habē
 hanc galien⁹ ait p̄ quā depellere vētre
 Lumbricos tineaſq; solet si trita bibatur.

De qualitate

p lumbricis

Cum vino si mixto sumatur aceto
 Una cum passa coriandrū melq; iugatiua
 Sedabunt varios supaddita trita tūores
 Precipue testes crudos iuuat hoc medicamē
 Illius semen ventrem supare solutum
 Fertur. aqua iūctum fuerit si sepius haustu
 Argenti spumam ceruse contere mixtam
 His tritis succum coriandri iunge ⁊ acetū
 Quattuor his roseū miscēdo iugabis acetū
 Ista terendo simul p̄ciosū cōficias ynguē
 Quos sacros ignes peillas. calidosq; tūores
 Si tibi difficilis confectio tanta videtur
 Succus cum solo p̄dest cōmixtus aceto
 Aut si frumenti panis mundissima mica
 Iungitur huic succo. sedat quēq; calorē
 Huic succo si iuncta faba sit sola farina
 Et superaddatur scrophis medicabit illis
 Et cedit feruens emplastro pustula tali
 A multis scriptū legitur: febris añ trēorē
 Si trita grana vozet coriandri semis eger
 Euadet febrem. cui lux dat terra nomen
 Prestat idem lectum coriandrū mane p̄usq;
 Sol surgat. cemicali si subditur egri
 Senocrates scripsit totidē cessare diebus
 Mēstrua. quot mulieri coriandrū gūa vorabit
 Assidue quidā condānant illius vsum
 Nempe putant mortē. q̄uis ne pare dolorē.

De nasturtio. cap. xxx.

Dicut feruentes q; hñt nasturtia vires p̄ qualitate
 Et siccas hac re venerē cū ruta cohercet
 Siccādo semē fuerit si sūpta frequenter
 Fermento cōmixta recens hec herba terēdo
 Antracas curat. bona q̄ plebs vlcera dicit p̄ antraco.
 Si supaddatur cura q; furunculus ista
 Emittit saniē cum qua dolor ille recedit
 Illius et succus crines retinere fluentes p̄ cunibus.

Illius asseritur. dentisq; levare dolorem p dentibus.
 De qua parte dolēs dēs est infus⁹ i aurē
 Fortius est herba semen. depellit abortū
 Haustū cū vino ventrisq; animalia pellit
 Et sic serpentis dicunt obstare venenis p venenis.
 Solus odor positus carbonibus effugat illas
 Splen reprimit. mixto si sepe bibatur aceto
 Herbā vel semē cum polline iuge et aceto
 Hec contrita simul sciasis supadde dolori p sciasis.
 Utile non modicū confirmat hoc medicamē
 Lichenas succus purgat cū melle perūct⁹
 Si purigo caput aut vlcera turpia fedāt.

Anseris admiscens adipi nasturtia trita
 Sepius unge caput. viciū pelletur vtrūq;
 Si coquis hāc herbā capre cū lacte recēti
 Illius aut semen dolor angat pectora q̄squis
 Assumpto tepido potu sedabitur isto
 Semē cū tepida cōritū pōdere dragme
 Et bibitū (dicunt) q̄ durā molliat alium
 Tussim compescit cum melle voratum.

¶ De erica. cap. xxxi.

p omni ves
 neno.

p pectore.

p tussi.

Roket.

¶ Rucā calidā dicunt mediocriter esse
 Siccā nō adeo .cib⁹ ei⁹ digerit escas
 Et valz yunas hec mansa v̄l hāsta mouē

p digestiōe.

p v̄rina.
 d̄ij

Mādit vtiliter pueris tussimq; repellit
 Emendare cutē maculis cū melle iugatā
 Dicunt. et mundos lentigine reddē vult⁹
 Elixata prius radix valideq; subacta
 Ossib⁹ et fractis superaddita detrahīt illa
 Cum vino tritum si semen sumitur eius
 Quosius pesti feros ictus curare refertur
 Hoc magis maculas purgat cū felle bouis
 Ziluta (mira loquar) cū vino largius haustā
 Indurare ferunt hac contra verbera sēssū
 Si conditoris coquus hāc admisceat herbā
 Aut semen gratum dicunt prestare saporē
 Eulichiumq; solēt hac causa dicē greci
 Erucam. succus q; gustu sit bonus eius
 Nō modice māsā venerē stimulare vī haustā
 Confirmāt medici pariter. pluresq; poete
 Et cum lactucis hec herba cōesta salubris
 Nanq; calor dat temperiem cū frigore mixt⁹

p tussi.
 p maculis.
 p lentiginē.

p ictibus pe
 stiferis.

ptra vbera.

p venere.

¶ De papauere. cap. xxxij.

Dicit vim gelidā siccāq; papauer⁹ eē
 Tres illi tribuit. spēs. flos vni⁹ alb⁹
 Alteri⁹ roseus. rubeus palēs⁹q; mioris
 Flos est. hanc dicit agreste vulgo papauer
 Cunctis nobilior est. cui flos nascit⁹ albus
 Ex huius teneris opifū faciunt capitellis
 Incisa leuiter summa cute. lacq; (quod ide
 defluit) accipiunt cocleis. sicciq; resuāt
 Antidotois multis aptum varijsq; medelis
 Sunt qui contendunt cū lacte suo capitella
 De quibus expressum siccat in sole liqrem
 Post pumū succus vires habet inde scōas
 De specie vero roseos quā gignere flores
 Dixi (conficiunt oleum de semine tonso)
 Nō modicum gustu iocidum somniferūq;
 Tertis cui flos est rubēs. semenq; nigellū
 Prestat (si bibitur) reliquarum more saporē

s specie dus
 papaueris.

p antidotois.

p tta specie
 papaueris.

Elixatura tepida cuiuslibet harum
 Eger si foueat faciem vel si bibat illam
 Optatum capiet; nisi sit mors praesentis
 Sperma nigri bibitum cum vino frigeret venter
 Dicitur hoc quoque modo fluxus inhibet in febres
 Semina dat bibitum tussim coepescit vni
 Pondere denarij debent hec semina sumi
 Nam plus letargum vel mortem sepius infert
 De folijs eius tritis factum cathaplasma
 Eximie fauces dicunt curare tumentes
 Quos vocant sacros extingueret ignes.
 Frigore vel canru potu ve cibo ve vel estu

p dormitiōe

p restrictio-
ne ventris.

p tussi.

Quātū de-
beat sumi.

pro sacris
ignibus.

o 3

Aspera si fuerit vocalis reddita vena
 Apposito tali fiet medicamine letus
 Candida meconij species sic nepe vocari
 Grecorū lingua dicunt quodcūq; papuer
 Longe nobilior est. vtiliorq; duabus
 Tūc cū lacte fluit capitella papauer; hui?
 Lecta coquatur aqua cui sit pars etia mellis
 Addita cūcta decoq; s: donec decoctio spissa
 Sit quasi mel. varios sic cōseruetur ad vsus
 Supta facit somnū. iussim fugat abstinet aliu
 Vocalis vene bene reumatismaca siccāt
 Eius de teneris opium facium capitellis;
 Sicut iam docui roseo miscebis olivo.
 Unge caput mixtis: sedabit his dolor ois
 Et solet hoc vnguem somni p̄stare quietem
 Predictis misce croci redolentia fila
 Auris curabis hec infundendo dolorem
 hoc q; femineo cū lacte croceorq; subacto
 Ungendo calidam poteris sedare podagrā
 Ano suppositū solet hoc adducere somnum
 Istud idem solo prestare putatur odore.

Preparatio
 vtilis ad mē-
 ta.

p dolore ca-
 pitis.

p dolore aus-
 rium.

De cepis. cap. xxxij.

De cepis medici nō cōsentire vident
 Nāq; diascorides inflare caputq; suare
 Atq; sitim cepas dicit succendere mēsas
 Felicias nō esse bonas inquit galienus
 Flegmaticis vero multū putat eē salubres
 Non modicum sanas asclepius asserit illas
 Presertim stōacho pulchrūq; creare colorē
 Affirmat quotiens aliquis cōspexerit illas
 Et dicit: quisquis ieiunia soluerit illis
 Unaquaq; die q; iuuēt hic absq; dolore
 Affirmant omnes mansas inferre saporem
 Et dicunt illas mollire salubriter aliu
 Appositas perhibēt morsus curare canios
 Si trite cum melle paus fuerit vel ateto

p flegmaticis

Contra mor-
 sus canis.

Apponunt alij cū vino melleq; coctas
 Trāfactisq; tribus soluūt catheplasma dieb⁹
 Sal/rutā/cepalq; /diascorides iubz āguis
 Morfibus apponi sic asserit ille iuuari
 Femineo lacti commixtus succus earū
 Pellit sepe graues ab aure dolores
 Hic succus cōmixtus aq; bibitusq; iuuabit
 Illos quos subitus facit obmutescere morbo
 Naribus attractus harū tantūmodo succus
 Humores nocuos capitis deponere cogit
 Manse vel pote tardātia mēstrua purgāt
 Triturasq; pedū (solce quas vel caligarū

Contra mor-
sus anguis .

p dolore au-
rium.

p humores
b⁹ capitis.

p mēstruis.

4

Duritie faciunt) succo sanabis eodem
 Cum gallinarum pingui si sepe perugas
 Mane sibi dentes si succo perfricat isto
 Dicunt hunc dentis nunq̃ sentire dolorem
 Ulcera compescunt oris cu pane comeste
 Intingens oleo coctas qui supserit illas
 Sedat quos intus dat dissinieria morsus
 Contritis sepi loca denudata capillis
 Sepe fricans poteris reparare dolorem
 Ois fetori prosunt. fastidia tollunt
 Nasq̃ iubet emoroidis superaddere tritas
 Illarum succus caligine lumina purgat
 Admixt^o melli. maculas quoq̃ iunct^o aceto
 Emendare solet si sint hoc sepe fricate.

p dolore de
 tium.

p capillis re
 cuperandis.

p fetore oris
 p emoroidis

p maculis.

De buglosa seu lingua bouis. cap. xxxiiij.

Ing^o bouis greco sm^oe buglosa vocat^{ur}
 hec colera rubea nimio feruore pusta
 Purgat. cum vino fuerit si sumpta frequē
 Cardiacam colere quam facit copia nigre
 Cum simili potata inodo curare valebit
 Hiores nocuos pulmonis detrahit hausta
 Mixtus aque tepide si succus sumit^{ur} eius
 Illi (qui patitur ciasm) mire medicatur
 Vim memorem cerebri dicunt suare periti
 Vinum potatum. quo sit macerata buglosa
 Lentos conuiuas decoctio dicitur eius
 Reddere: si fuerit inter conuiua spersa.

p rubea co
 lera.

p pulmone.

pro ciasm.

Qualit^{er} cau
 set leticiam.

De sinapi. cap. xxxv.

In eas (qs pictagoras laudauerat herbas)
 Assent^{ur} p^{ri}ma laudē tribuisse sinapi
 Quartus ei gradus est in vi sicca/calidaq̃
 Extrahit humores viscosos. extenuatq̃
 Comburitq̃ cutem. vis est tanta caloris
 Maior vis eius in semine dicitur esse
 Sensus exacuit cib^{us} eius commouet alui
 Cōfrigit lapides. yunā et mēstrua purgat

p humorib^{us}
 viscosis.

p lapidibus
 yunis et mē
 struis.

Si tritum iungas repide versasq; palato
 Ad solem: capitis purgabit flegma nocuū
 Sternutamentis hoc admiscere salubre ē
 Illo nam capitis strictura resoluitur omīs
 Mansum cōfortat stomachū suspīria sedat
 Morsus serpentum (si trito mergis aceto)
 Et superponas tali medicamine curas
 Māsum pestiferos verat intima ledē fūgos
 Qu nīmīū feruente cutem cōburere dixi
 Sed tamen hec mltis est vtilis vstio causis
 Hac oculis nocuis capitis siccabit humor
 Et qui distillans pulmonū cōcaua ledit,

p capite.

p stomacho.
 p moribus
 serpentum.

p oculis.

Et stōachi morbosq; creat. tussimq; ptislos
 Hac per vesicas coxe dolor inueteratus
 Elucitur. sciasim quod greco nomine dicūt
 Hacq; tumor splenis dur⁹ / reorissq; fugat
 Et multum causis hic subuenit inueterat⁹
 Utile tot causis qm cathaplasma sinapi
 Sepius a medicis variatur conficiendo
 Dicam qualiter hoc fieri iubeat menentac⁹
 In mortariolo tritum bene pone sinapis
 Semen. iungatur huic panis cādda mīca
 Sic vt terna sit panis pars iuncta sinapi
 His ficus siccas / et mel iungas / et acetum
 Etatis q̄tum vel morbi causa requirit
 Nam quo plus ficus sicce vt mellis hēbit
 Illa sinapi vis tanto solet acrior esse
 Debilior quo plus panis mītes et aceti
 Ne tibi sit vīks (moneo) confectio talis
 Effectum cuius in multis sepe probauit
 Nō tamen hāc iubeo cūctis apponē morbis
 Sed raro magnis et causis inueteratis
 Plinius in musto cum semine precipit huius
 Radices mergi. sic postq; sumpserit harum
 Omnem vim vinū multū parat esse salubre
 Faucibus et stōacho potatuz / lumbibusq;
 Pluribus et capitis dicit prodesse q̄relis
 Infuso faciunt oleum de semine quidem
 Utile lumborum vitijis stupidis q̄q; nerius
 Exprimatur succus tenero de caule sinapis
 Quod siccū mādens dētis tormēta fugab⁹
 Vocales venas semen lenire sinapis
 Mausum cōfirmant adapi rūdendo vetusto
 Cōmixtū scrophas disperget. si sup addas
 Illius fumus multum prodesse caducis
 Dicitur. atq; flere causas siccando iunare
 Cum ficu tritum capiti sup addere raso
 His qui litargū pati ūtur magna medela est.

Pro tussi.

p iecore.

De cōfectio
ne sinapis.

p stomacho.
pro capite.

p dolore dē
tūru.

p scrophis.

55
 Vel si sepe pedes vngendo fricabis eorum
 Semen cōtritum melli coniunge vel vincto
 Istud alopitq̃s iunat vnguem sepe fricādo
 Acri cum vino lepras emmudat inuncto
 hoc quoq̃ modo curat manso p̃dica febr̃s p̃ febr̃ibus.
 Antea q̃ diri veniat commotio morbi.
 ¶ De caule. cap. xxxvi.

1
 Colewort

¶ Aulis romana grecoꝝ brassica ligua
 Dicit̃ hic q̃uis passim nascat̃ in ortis
 Est tamen illius ad multa salutifer vsus
 Annis sexcentis vsos medicamine caulis
 Romanos catho testatur medicina p̃usq̃.

56
 A medicis rome descripta fuisset in vsum
 Tunc ortus escas illis dabat et medicinas
 Vulnera non tm curare recentia caulem
 Ipsemet affirmat actor: sed inueterata
 Et cancos etiam loca sz p^o anne lauar
 Precipit vt vino tepido. sic deniqz crudum
 Unaquoqz die bis tritum apponere canle
 Ordea quam dederint cauli miscere farinā
 Idem precipit. rutam quoqz cum coriādro
 Et sale permodico sic omnia iuxta recēdo
 Apponi dire docuit cathaplasma podagre
 Hoc etiam morbis medicabitur articuloz
 Hoc quoqz siringas ait ⁊ luxata iuuare
 Atqz suppositum varios sedare tumores
 Illius vrinā fuerit qui caulibus vsus).
 Causis neruorum calefactā censuit aptaz
 Hac ex vrina pueri si sepe lauentur
 Afferit illorum multum conferre saluti
 Hoc de caule catho quēdam scripsisse libellū
 Crisippum dicunt huius de viribus herbe
 Omnes confirmāt caligine lumina tergi
 Eius qui viridi vascetur caule frequēter
 Auget lac mānis cib^o ei^o mēstrua purgat
 Atqz iuuat stōachū sūptas vt pcoqt escas
 Si multum coquitur: restringē diciť aluū
 Aut semicrudus solet illam soluere sūpt^o
 Assumptus crudus sic vt tingatur ac eto
 Splē repmit tumidū. semē depellit abortū
 Unctio cū veteri coctos bñ contere caules
 His oleum roseum q̄stum res postulat addas
 Ardores nimios iuuat hec cōfectio febris
 Si superponatur stomacho mēbro ve calēti
 Acri non cissim si mergis alumen aceto
 Et caules sic vt corpus redigantur i vnū
 Cuncta terendo diu: potes pspicere lepras
 Et plures alias maculas his sepe pūgēs.

p vulnerib^o

p cancrie.

p podagris.
De fistulis ⁊
gutta.

De varijs
tumouribus.
p neru. s.

p oculis.

p lacte in
nutrice.

p stomacho.

p splene.

p febre.

p lepra.

his etiam crines poteris retinere fluentes
 Dicitur et testes istud curare tumentes
 Et varios morbos genitalia que patiunt
 Et melius si predictis faba cocta iugatur
 Cum fenu greco si tundas huc et aceto
 Et super arteticos apponas ista dolores
 Multum subueniet illis vitisq; podagre
 Non modicum poterit istud cathaplasma mederi
 Unctio cum veteri caulis cineres bene triti
 Profunt ad veteres lateris coxaeq; dolores
 Sit licet hec vilis tamen est medicina salubus
 Si calis semen mixto potatur aceto
 Pellere sepe solet animalia noxia ventris
 Fit cinis ex siccis caulibus radicibus vltis
 Subditur hic vinum releuat siccando iacente
 Dentibus atriti succum glutire virentis
 Affirmant rauce multum succurrere voci
 Naribus infusus succus purgat caput eius
 Qui prius est caules vir sentiet ebrietate
 Emulsam caulis radicem postea tritam
 (Que non attigerit collo mellinus inquit)
 Suspensam varios vultu depellere morbos.

De pastinaco. cap. xxxvij. Parsnip. Cavet.

Et pastinace virtus in semine tantum
 Et radice sua. mulla si decoquis eius
 Radices multum decoctio proderit eius
 Si potanda datur splenis iecorisq; querelis
 Lumborūq; leuat eadem potata dolorem
 hanc si lacte coquas: decoctio sumpta iunabit
 Astmaticos quibus veteres ventresq; fluentes
 Radix illius collo suspensa tumores
 (Ut quidam dicunt) conpescit testiculorum
 Qui pastinacam fert aut qui misit illam
 Dicitur a nullo serpentum posse noceri
 Accendit venerem si large sumitur illa
 Si circūscapis dentes radicibus eius.

p retentiōe
 capillorum,
 p tumore.

p dolore la-
 teris & coxe.

p dentibus
 pro voce.
 p capite.
 p ebrietate
 vitanda

p splene et
 iecore.

p astmaticis
 p tumore te-
 sticulorum.

contra serpentes
 p venere.
 p dentibus

Dicunt ingenti per sepe dolore lenari
 Ex vino pastinace si sepe bibatur
 Compescit diros quos scorpius intulit ict'
 Sic quoque seminei ventris curare tumore
 Dicunt. quo mulier quasi pregnas esse videtur
 Quod pastum tribuat: est pastinaca vocata

p ictibus
 scorpionis.
 p thore vēr
 tris mulier.

¶ De origano. cap. xxxviii.

Origani vires calide sicceque leguntur
 Terti^o huic i utroque gradu cedit esse
 Illius in vino curat decoctio sumpta
 Quosvis pestiferos morsus si sepe bibatur
 Cum mulla sumpta predest aconita bibenti

p morsibus
 pestiferis.

Penny royal

*wilde
margera
Origen.*

Sic multis alijs dicunt obstare venenis
 Concastato iuuat mansum: vel sepius haustu
 ydropicos repumit bibituz: siccatur tñores *p yctericiis.*
 Cum malsa bibitum colerā deponere nigrā
 Dicunt oxifabi fuerit si pandere sumptum
 Mēstrua reducet bibitum: vel si supaddas
 Tritum vel cocta mulier si se fouet herba
 Illius puluis tussim cum melle repellit *p tussi.*
 Puritas acoras maculasq; cut; figat oēs *Acore sunt*
 In quo decoquit si sepius amne lauetur *acrita vlce =*
 In lauacro iuuat yctericos hec decoctio sūpta *ra i capite*
 Succus predictae viridis si sumitur herbe, *p yctericiis*

60
 Uias et fauces curat siccando tūnētes
 Ous vulneribus medicabitur ore retētus
 Naribz infusus yūno mixtus oliuo
 Inuisum capiti coget manare cruorem
 Auribus infusus sedat cum lacte dolorem
 Hic succus mixtus cepis et roseriaco
 Ponitur ad solem tunc sepius ardet
 Sicq; quaterdenis feruebit in aere dieb;
 Si supponatur lecto confectio talis
 Effugat vt dicunt aīalia cuncta nocua
 his quibus ex aliquo vicio digestio tarda
 Euenit ex vino (prodest) si sumitur albo
 Cum calida stomachi mors⁹ lenire pbatū ē
 Illius succos oleos mixtos et aceto
 Succida lana bibat ⁊ ille supaddita mēbris
 Luxatis et contrusis multum iuuat illa
 Prouocat yrinam. lumbricos reicit haustu
 Dente diu tentum solz inde fugare dolorē
 Omnia potatus succus iuuat interiora
 Eius cum succo si carica trita bibatur
 Sudorem poris producere fertur apertis
 Appositus coris succus cum polline sarr;
 Harū sepe grauem pellit repmit ve dolorē

De ore.

p auribus.

p confectio-
ne fienda.

p euacuādo
animalia no-
cua de lecto

De puoca-
tione yrine.
p dentibus.

p coris.

¶ De serpillio. cap. xxxix.

S Erpillū veteres dixerūt qđ qđ spat
 Terre vicin⁹ hic feruida siccaq; vis ē
 Acri cū vino coctum cotundas oliuo
 Cui rosa dat nomē. hoc vngvine pline frōtē
 Egori. capitis solet hoc sedare dolorem
 Nidor combusti serpētes effugat omnes
 Et quodius aīalis infūdos ore venenum
 hoc ideo mīscere cibis messoribus est mos
 Ut si forte sopor fessos desierit illos
 Vermibus a nociuis tuti requiescere possit
 Pestiferos morsus bibiti iuuat appositūq;
 Prouocat yrinā. cōpescit tormina vētris

p dolore cas-
pitis.

tra spētes

de puocati-
one yrine.

Splen iuuat admixto si sepe biba^c aceto
 Si mel predictis iungatur sputa cruenta
 Jactantes mire potus solet iste iuuare
 haustum cum vino iecoris sedare dolorem
 Dicitur. hic q³ solet pducere mēstrua pot⁹
 ¶ De violis. cap. xl.

p iecore.
 p menstruis

Nec rose⁹ supare decor uec lilia possūt
 flagrātes violas spē nec vi nec odore
 Dicitur humida vis illis. ⁊ frigida primo
 Esse gradu. spēs tres esse leguntur earum
 Noscere quas tm diuerso flore valemus
 Nam sūt purpurei flores albiq³ nigriq³

Violar³ tres
 sūt species.
 e

62
Violas { *purple*
white
black

Cunctis pene pares sūt i medicamie vires
 Inflāmata iuuant loca. tritas si superaddas
 Crapula discutitur bibitis capitissq̃ quēdo
 Olfactu solo. vñ si caput inde coronas
 Anguinis pote medicantē aque resolute
 Purpuream violam dicunt curare caducos
 Precipue pueros si mixto sumitur amne
 Radices viole cum mirra tunde crocoq̃
 Hoc inflammatis oculis apponito nocte
 Contritis folijs viole cum melle perūgēs
 Ulcera sanabis capitis. si iungis acetum
 Et cathaplasma facis cedit collectio quīs

p oculis in-
 flammatis.
 p vlceribus
 pro tumore

Illius curat elixatura tumorem
 Matricis tepida si sepe fouebitur illa
 Ani fixuras (quas appellant ragadias)
 Addita serotis medicatur sepe perunctis
 Pustula si fuerit: melli supadde iugata
 Illius semen cum vino menstrua purgat
 Trite commixto radices eius aceto.
 Splen siccāt bibite vel spleni si supaddas
 Hocq; modo calidā dicunt sedare podagrā
 A stomacho coleram rubeā potata repellit
 Herba virēs viole / vl' flos / sicc' ve / recēs ve /
 Morbos de colera rubea vel sāguie factos
 Mollibus in costis aut in pulmonib' ipis
 Sedat si mixto potabitur amne recēti
 Infantum tussim sic et suspiria sedat
 Ex violis oleum sicut de flore rosarum
 Conficiunt multis q' dicunt vtile causis
 Aurib' infusum solutū fugat: atq; dolorē
 Et capiti prodest: quoq; dolore laboret
 Leuē infrigidās corp' q; sopore resoluit
 Lumbricos necat infusum bibitū ve vl' vinctū
 Et capitis furfur oleo depellitur isto
 Os capitis ictu fuerit si forte plicatum
 Infantum vt lingue patiens amiserit vium
 Fac prius hanc violam cū vino sumē tritā
 Postea si fuerit capitis pars dextera lesa
 Contritā plāte pedis hanc adnecte sinistra
 Atq; econuerso facias si leua plicata est
 Os resilit. lingueq; die reddit vsus eadem
 Ut iustus tradat medicus. qui talia scripsit
 Altera vis viole fertur mirabilis esse
 Albe si viole radix teneatur in ore
 Et transglutitus sit succus sepius eius
 Vulneris imodice tradit mor sistē fluxū
 Hanc liquiritie tradit vim plinius esse

matricis.

p fixuris.

p mēstruis

pro splene.

p podagris

pro varijs
morbis.

pro tussi.

p auribus.

pro dolore
capitis.

p sanguinis
retētiōe cur
vuln'is
neris.

e ij

De aristologia, cap. xli.

Aristoloyie species tres dicim⁹ esse
 Lōga prior (radix ē cui⁹ lōga) vocat^r
 Dicta rotunda se^qns q^d sit radice rotūda
 Tertia clematis greco sermone vocatur
 Viribus hec pene par dici^t esse rotunde
 Omnes vim calidā. siccāq³ legunt^r habere
 In primo vis sicca gradu feruensq³ secūdo
 Pestiferos morsus cum vino sūpta rotūda
 Curat. ⁊ assūptis pdest sic hausta venenis
 Hocq³ modo tardas educit sumpta scōas
 Cū pipere et mirra putredie mūdāt ab oi
 Post partum potata seras: vel subdita tifi

p morsib⁹
 pestiferis.

p omni pu
 tredine.

Asmaticis prodest. et frigora sopita repellit
Pleureticos curat mixto si sumitur amne
Quodlibet infixum supaddita trita repellit
Vulnera cum melle purgat liquore/repletq;
Quod si predictis irim coniungis: et ide
Ungas gingivas detesq; putredie purgas
Splenis duritiam soluit, laterisq; dolorem
Si mixta potatur aqua: febresq; malignas
hoc potata modo fertur compescere mire
Sic etiā spasms super oia subuenit hausta
Et sedat diram sic sepius hausta podagram
Et morbus curare solet sic sumpta caducū
Et ventris humis sic mitigat illa dolorem
Et sic fit sumpta leuior paraliticus illa
Demonum fumus depellere dicitur eius
Infantes fumo tradunt hoc exhilarari
Fistula curatur huius radicibus herbe
Si bene purgatis eius loca concaua facis
Singultus sumpta sedare dicitur illa
Omnia longa potest q̄ dixi posse rotūda
Longa tamen vires habet illas debiliores
Unde quidem si defuerit quandoq; rotūda
Par pondus longe ponatur dimidiumq;
Fomento longe prodest decoctio mire
Matricum morbis humores extenuando
Pinguēs et purgat eadem si sumitur illa
Plinius hanc formare mares cū carne bouina
Appositum vulue postq; conceperit inquit
Trita necat pisces admixta calce rotunda
Hanc ideo quidam terre dixere venenum.

De marrubio. cap. xliij.

Marrubiū nostri dixerunt praeston agri
hanc herbā medicī calidā siccāq; sc̄o
Tradūt eē gradu decoctio totius herbe
Semis aut ei⁹ ptisicos mire iuuat hausta
Pectoris hec varios cōpesat potio morbos

p asmaticis

De purgati
one dētium,
p febribus.

p morbo cas
duco.

p fistula.

p matricib⁹

ptisici sūt q̄
patiūt i pul.

Et melius prodest illi si iungatur yris
 Astmaticos sic supra iuuat: tussiq; repellit
 Accelerat partus. eadem pellitq; secūdas
 Si mel marrubio iungat vulnere purgat
 hocq; modo curat que rodūt vlcera carnē
 Dicitur hoc bibitū lateris sedare dolorem
 Omnibus his succus siccatus pderit ei⁹
 Illius succus cum vino melle ve mixtus
 Prodest lumimbus caligine debilitatis
 Sic iuuat ictericos iniectus narib⁹ idem
 Auricule que grauem dicunt curare dolorē
 Vunc mixtum roseo si fundas intus oliuo.

p astmaticis.

p vulnerib⁹

p dolore las
teris.

pro oculis.

Usum marrubij dicunt non esse salubrem
his qui vesici morbo renum que laborant

Quibus nō
licet uri.

De yri. cap. xliij. *Rochet gēle, or Ro: galat*

IRi dat florum nomē color ipse suorum
Celestis similes sunt nēpe colorib⁹ yris

ylliricam dicunt illam: quia plima nasci
fertur in illiria / vis eius siccaq; calensq;
Dicitur atq; gradu dant huic i vtroq; scdm
Maior vis huius est in radicibus eius

has des siccandas p frustra rotūda secatas
Sic vt se partes non tangerent in se filo.

De prepara
tione.

Inq; loco sicco fac suspēdantur in ymbra
Vix aliter totum poteris siccare p annum

Cum vino sedant tussim. prebētq; soporē
Si latitans intus sanies precordia sedat

pro tussi.

Pellitur illarum cum vino puluere sumpto
Cum mulla bibitus coleram depellit iniq;

pro colera.

Tormina commixta bibitus sedabit aceto
hocq; modo sumptis dicūt pdesse venenis

Spleneticis ⁊ contractis et frigore lesis
Cum vino bibitus puluis medecabit eius

p spleneticis

hocq; mō sup⁹ tardētia mēstrua purgat
Duritias stericas radicū coctio mollit

p mensuris

Si subtus tepida foueantur sepius illa
hec cum clisterio si sit subiecta per anum

Non modicum ciasis dicunt pdesse dolori
De radicibus his mixta coleria melle

pro ciasi.

Sunt que vulue pellunt subiecta secūdas
Inq; locis hec fixa cauis ciringa curant.

Commixt⁹ melli desiccat vulnera vuluis
Carneq; nuda replet (si sit sup addit⁹) ossa

p vuluis.

Pulueris ellebori pars tertia iungit albi
yris radicū tenui cum pulucre duplo

Papule sūt

Puluis vterq; simul cōmixto melle ligat⁹
hoc supapositum purgat caliginē vultum

humores in

Et papulas ei⁹ istud cathaplasma repellit.

facie i pmo

gdu humidis

et in secundo

calidi.

c +

Elitum p. m.

¶ De enula. cap. xliij. *Herem.*

Enulā quā grecus elnā vocat elenuq;
 Dicitur a medicis hec foſa cognita cūctis
 Humida vis eius et feruida dicitur eſſe
 Humor habere gradū primum feruorq; ſcōm
 Dicitur illius decoctio menſtrua purgat
 Si bibitur mouet vrinam: depellit abortum
 Dicitur hec eadem ſtipatum ſoluere vētrem
 Radix trita fugat craſſim ſuperaddita core
 Ex eius folijs cum vino nectarē coctis
 Mire neuſteticis renes inuoluere prodeſt
 Etus radicum puluis cum melle voratus

69
 Tussim compescit orthonoicisq; medetur
 Cum succo rutte si succus sumitur huius
 Affirmant ruptis q; prosit potio talis.
 ¶ De yfopo. cap. xlv.

Yfop

¶ Sopum siccum calidū quoq; terti^o illi
 Est in vtroq; gradu eius decoctio facta
 Sic vt cocta sit sicut mel. ficus quoq; sicca
 Prodest nō modicū patiētib⁹ hausta catarrū p catarro.
 Subuenit ⁊ voci rauce versata palato pro voce. ⁊
 Et prodest cunctis pulmonū sumpta q̄relis p pulmone
 Lumbricos ventris eadem potata repellit
 In pectus capitis si distillatio fiat.

Quod p sepe solet tussimq; ptisimq; creare
 Prodest hec eadē decoctio sūpta frequēter
 Oibus his pdest puluis cū melle iugat
 Cum trito viridi si iungitur oximel illi
 Sicq; datur bibitum stipatū molliet alui
 Cum vento nocuo viscosū flegma repellēs
 Cardama si iūgas his: solues forti⁹ aluū
 Potio sit viridis vel sicca sepe bibatur
 Vultibus eximium fertur prestare colorem
 Cum nitro et ficu sicca si coxeris ipsum
 Et superapponas spleni cathaplasma tumēti
 ydropicis ve. solet siccādo repellere morbū
 Cum vino bibitum p̄cordia tensa relaxat
 Et quicumq; nocet tumor interiora recedet
 In quo decoquitur si dens foueatur aceto
 Fertur ab immodico cito sepe dolore leuari
 Accensi fumo sonitus compescitur auris
 Elixum appositum liuores limpidat omēs
 Sic mutat yctericos iniectū naribus idem
 Auricule dicunt grauem curare dolorem
 hoc mixtum roseo si fundis intus oliuo.

¶ De assaro seu vulgagine. cap. xlvj.

Est assarū grece dictū vlgago latine
 hec calide et sicce virtutis dicit esse
 Terti⁹ est illi grad⁹ (vt dicunt) in vtroq;
 Prouocat vrinā: potata menstrua purgat
 hocq; modo iecoris medicat sūpta dolori
 ydropicosq; iuuat. scias si fugat hausta frequē
 Et vulne morbis decocto subuenit eius
 Dicitur yctericum potata repellere morbū
 Elleboriq; modo vomitu p̄cordia purgat
 Sed non est huius purgatio tam violenta
 hec metiēda quidam si fiat taliter illa
 Etatem et vires eius circumspecte p̄mum
 Quam purgare voles ⁊ tēpus q̄le sit āni
 Et si sit regio feruens vel frīgida valde

pro tussi.

Oximel ē qñ
 etia ps mell
 iūgit duab⁹
 ptib⁹ aq̄ vt
 aceti.
 pro colore vt
 tus.

p dentibus.

p yctericiis.

p morbis vt
 ue.

Mod⁹ vten
 di medicami
 nib⁹ herbas.

De folijs eius triginta recentia tollens
Adde meri tantu quo possut clucta recodi
Tota nocte mero facias macerant in illo
Vane terens vino quo sut macerata resolu
Tunc olus excoctus cum pingui carne receti
Porcina prius egroto dat sufficienter
Et sumat vini q̄tum vult fortis ⁊ albi
Sic assari succum colatum trade bibendum
Fortibus et magnis est hic numer⁹ folioꝝ
Sufficiēs reliquis (vt diximus) est minuēd⁹.
Juxta qđ vires / etas / et cetera poscunt.

sit in speciali
ex pprie hec
herba.

¶ De menta. cap. xlvij.

Mints .

Alm calidā siccāq; gdu ferma scdo
 Illius potu vis digestiua inuatur
 Cōfortat stōachū vomitū q; detinz hausta
 Lumt xico' q; modo depellere fertur eodē
 Diuersis morbis occurrit testiculorum
 Si foueant. aqua qua mēte cocta sit herba
 Concretū soluit lac mammis addita trita
 Inskullata fugat auris cum melle dolorem
 Asperitas lingue fugit illa sepe fricate
 hausta que cuz sapa partū solet accelerare
 Tenta calis morsū supaddita cū sale curat
 Nec emoptoicis iuxto succurrit aceto.
 Matrīci succus si subditur illius ante
 Quam fiat coitus mulier nō concipit inde
 Caseolos succus putrescere nō sinit eius
 Admixtus vel si viridis superadditur herba

¶ De cipro. cap. xlvij.

Alm cipro medici calidā siccāq; scdo
 Dicūt esse gradu. potu depellit eius
 Calcucus vrine. purgat laxatq; meatus
 Dicit appollodorius q; pellere possit abortū
 Si mulier foueatur aqua qua coxerit illū
 Asserit hic inde consumi posse lienem
 Illius fumus si sepius ore trahatur
 Si se sanus homo fumo subfumat illo
 Dicit eum fieri firmitū magis et leuiorem
 Subuenit alarum vicij admixtus oliuo
 Succus sic viciū fugat intertriginis vinctū
 humores nimios purgat siccāt sepi⁹ haustū
 Illius solus puluis cum melle iugatus
 Ulcera mirifice vel vlnera putrida purgat
 Si bibitur stomachū confortat debilitatum
 ydropicis multum succurrit sepius haustū
 Atq; per vinas humores purgat aquosos
 Contrito validum cipro si iungis acetum
 Ulcera (q; serpunt) cohibes medicamie tali.

p stomacho
 p lumbicis
 p testiculis.
 p solutione
 lactis māmā
 rum.

Sapa est suc
 cus pīrozum
 viridum.

Pro vīna.

De firmitas
 te et leuitate
 hominis.

p vlceribus
 p stomacho
 p ydropicis
 p humorib⁹

De peonia. cap. xlix. *Pentorebō: a. s. semina bur*

Peoniam medici calidam siccam fatent
 Namque tenet gradum dicitur in utroque secundum
 Splenem iecur et renes cum melle sumpta iuuabit
 Si iungantur ei violenter amigdalae tritae.
 Menstrua si purgat. et fluxum detinet alium
 Illius in vino decoctio sepius hausta
 Vesicae duros siccant sic sumpta dolores.
 Et scotosum sic illa iuuat stomachique dolore
 Neufreticos eadem multum iuuat yctericosque
 Calculus infantum potu depellitur eius
 Pressuras (inferre solent quas somnia nocte)

p splene se-
 core et rene

p doloribus
 Scotosis est
 obtenebratio
 quae fit in oculis
 ex hygie et

Peonie semen (bibitur si sepius) arcet
 Illius radix pueris suspensa caducis
 Non modicum prodest Galienus ut assent auctor:
 Quendam si puerum narrat vidisse caducum
 Etas cuius erat annorum circiter octo
 Peonie puer hic radicem ferre solebat
 Appensam collo quadam vice decidit illa
 Moris puer cecidit: solito quod more ligata
 Protinus euasit: Galienus vero probare
 Rem plene cupiens radicem denuo dempsit
 De collo pueri: cecidit inquit resumpta
 Cognita vis herbe fuit huius sic manifeste
 Ipse Dioscorides cunctis ait esse caducis
 Aptam si bibitur: vel si suspenditur illa
 Seminis illius terquinq; rubentia grana
 Cum vino fluxum matricis sumpta coercet
 Nigra solent varios matricis pelle morbos
 Si totidem dantur cum vino nocte bibenda
 Huius sunt gemine species: mas dicitur una
 Altera quoque minor est species: et femina dicta
 Radix maioris est palmis longa duabus
 Grossa quoque sex digitis radix diuisa minoris
 Dicitur in plures radices: hec bene purgat
 Post partum potata steriles vino sociata
 In cunctis reliquis similis vis dicitur illis

¶ De barroco. cap. l.

Herbam quam greci dicunt mellisophilos
 Barroci nostri dicunt vulgariter illa
 Pre cunctis apibus grauissima dicitur herba
 Nec gaudere magis vilius flore videtur
 Contritis folijs apium si vasa perungas
 Non fugient: melius quoque facit si lac sibi iungas
 Unguine cultores retinent examina tali
 Auxilium presens apium fert ictibus illa
 Ictus de trita tegitur si protinus herba
 Hoc quoque modo (quos vespa nocet vel arena) curat.

alio vicio ca-
pitis.

Res miranda
per caducis.

De matricis
fluxu.

Altera spe-
cies seu de
minori.

De apibus.

Trita solz veteres cōpescere cū sale strūas p strumis.
 hocq; modo vitus dicunt succurrere sedis
 femina purgatur decocto cum sale succo
 Tali discutitur inflatio noxia potu
 Eius viridis decoctio sepe bibatur
 Antiquos dissintericos iuuat et ciliacos s dissinteric
 Asinaticis eadem prodest orthonoicisq; asmatic et
 Ulcera depurgat: morbos lenat articuloz orthonoicis.
 herba cais morsus suprad dita cū sale curat
 Eius fomento decoctio menstrua purgat p mēstruis.
 Ore retenta solet dentis sedare dolores p dentibus.
 Lumina purgari caligine plinius inquit. p oculis.

Eius si succo fuerint cum melle perficta.
¶ De senecione. cap. li.

77

ORigeron greci nos senecion vocant
Quod canis similis videat flore capillis
Nascit in muris et in hortis et regulatis
Illius herbe vis frigida dicitur esse
In medicinali radix non ponitur usu
Flores cum folijs tundens infundito vini
Per modicum dulcis et sic tepesfacta tuor
hec simul apponas ani: vel testiculorum
Addito thus istis. neruos et vulnera quis
Curabis facile posito cathaplasmate tali
hec eadem triti facient eius capitell
Potari prohibent, quia suffocare bibentem
f

p timoribz
testiculorum
p neruis et
vulneribz.

Quidam confirmāt: aut cōtra plīni⁹ auctoꝝ
 ycterici⁹ huius potum donasse salutem
 Cum vino dicit / talisq; medicari
 Morbis vesice plures ait ille probasse
 Et cordis viciss illam iecorisq; dedisse
 Torminib⁹ quoq; cū passo / potiusq; iunasse
 Hoc rarios morbos / recordia q̄s patiunt
 Et viridis facit hoc si tincta roretur aceto
 Tritas solz duras hec cū sale sp̄gē strūas
 Hanc circūscriptam si quis fodiat s̄n ferro
 Et tangat dētem tribus vicibus ide dolētē
 Unaquq; spuens vice postq; repōat eodē
 Quo fuit orta loco: sic sursum viuat vt herba
 Plinius vt dicit. non amplius ille dolebit.

p ycterici⁹

pro corde et
iecore.

pro strumis
duris.

p dentib⁹.

¶ De celidonia. cap. liij.

Este celidonie species gemine referunt
A medicis spes. est maior pria vocata

Altera ho mior oculis medicatur vtraq

p oculis.

Cecatis pullis hoc lumina mater yundo
(Plinius vt scribit) quibus sint eruca: reddit

Hanc nasci dicit ambus venientibus illis
Et desiccati solito dum more recedunt

Indeq nomen habet celidonia naq chelid

Dicitur hec volucris grecorum more vocari
Florentis succus cum melle coquat in ere

igne leui. spumam donec proiecerit ocm
Et quasi crassiem mellis decoctio sumat

Utilius nullum dicunt oculis medicamen
Quos caligo nocet si sint hoc sepe peructi

Conteritur iuncto sibi radix eius aneto
Et sic yctericiis cum vino sumitur albo

p yctericiis

Dentibus illatum prohibet cotrita dolor

p dentibus.

De folijs eius contusis si cathaplasma
Cum vino fiat. maculas abstergere dicunt.

De centaurea. cap. liij.

Sunt centauree spes: maiorq miorq
ut supra scriptis dixi de plib⁹ herbis

Sed q: per paucas spes cognita maior
hanc pretermittens vires narrabo mioris

Quam cunctis notam credo vlgarib⁹ ipsa
Desiccatiue virtutis dicitur esse

No modici plagas cōglutinat ide recētes
Inq cicatrices veteres superad dita ducit

p plagis re
centibus.
pro scias.

illi (qui sciasim patitur) decoctio mire
prodest. illius si sit subiecta per anum

Sanguine detracto sedat mor illa dolorem
fomento neruis eadē medicabitur egrijs

p menstruis

Illius succus deducit menstrua sumptus
pellit abortiuū. medicamina cuncta maligna

Cum vino sumptum dicit purgare p aliu

pro oculis.

Melle sibi iuncto caligine lumia purgat

f g

Illius exprimitur autumni tempore succus
 Quem desiccatum feruenti sole reponunt
 Ad rerum curam (quas dicim⁹ an) salubre
 ¶ De colubrina siue dragōtea. cap. liij.

Herbā dragōtea grecorū quā vocat vsus
 hec eadē vulgi lingua colubrina vocat^r
 Quod colubro similis maculoso cortice surgit p^r venenis.
 Ex quibus antiquis expertū credimus esse
 Quod qat a simili colubrina venena fugare
 Quisquis se trita radice perunperit eius
 Tutus ab incurſu serpentum dicitur esse
 Morſibus illarum cum vino sumpta medet^r
 Si iungas oleum cum succo seminis eius
 Auribus infundens poteris sedare dolorē p^r auribus

Hoc succo lanam madidam si narib⁹ addas
 Cōpescens morbum qui polip⁹ est vocitat⁹
 Sic etiam canceris magnū solet eē iuuamē p canceris.
 Succo radice eius caligo fugatur
 Et varū morbi que lumina perpetiuntur p oculis.
 Ex ipso puro si sint lita melle ve mixto
 Et prodest oculis radix si manditur assa
 Cum pulca granis terdenis seminis haust⁹
 Lumina munda ferunt pulsa caligie reddi
 Si marcescentis illius floris odorem
 Nare trahat pregnās: deponere fert abortū
 Vel si sit radix matrici subdita trita
 Pulvis radice eius cum melle iugatus
 Tussim cōpescit sumptus: sedatq; catarrh⁹ p tuss.

Et confert emoptoicis hoc sepe iuuamen p emoptoicis
 Pectoris humores exhaurit nō redituros
 Omnibus his prodest radix si sumatur assa
 Istud idem facit eius decoctio sumpta
 Eius cum vino radix venerem mouet hausta
 Pronocat vias: flagedenica vlnera purgāt p vlnis.
 Si sit ei trite cum melle buonica iuncta
 Vlnerts hoc mūdāt sordes siringia curat p vlnerb.
 Sola sibi iuncto maculas depellit aceto p maculis.
 Esse pedum viciū dicunt cui pernio nomē
 Est a perniciē membris patiētis idipsum.
 Plebs dicit mulam solet hec de frigore nasci
 Amne dragonthee radices decoque. tali
 Pernio deletur: si sepius amne lauctur.

¶ De gaisdone. cap. lv.

Aris a grecis ē vulgo gaisdo vocat^r
 Nō modicū q̄ntū p̄bens tictorib⁹ herba
 De folijs eius tritis fiet cathaplasma
 Uulnera (magna licet) cōglutia atq; cruore p vluenb⁹
 Zilozum listat. reprimut quoq; tumores
 Si cū melle teris hāc: sordida vlnera purgat
 Emundat maculas: et sacro subuenit igni
 Qui si iungens albumen eam superaddas.
¶ De eleboro albo. cap. lvi.

Eleborum geminas spēs testat habere
 Albū qđ suū purgat m̄gr̄q; deorsū

f 4

Uim sicca calidaq; tenet: et tertius illis
 Est in utroq; gradus: nigro violen⁹ albū
 Dicitur. unde prius dicam de viribus ei⁹
 Suppositum quoq; modo depellit abortū
 Naribus attractus sternutamenta mouebit
 Illius puluis capitis pellentia morbos
 Misce⁹ confectionis: que lumina purgāt
 Et multum prodesse ferunt vicū oculorū
 Pulvib⁹ admixt⁹ mures puluis necat ei⁹
 Et cum lacte datus est muscis punitosus
 Dicunt per vomitum varios educē sūptū
 Humores: veteresq; ferunt pellere morbes
 Purgatur et tali vomitu vertigo vetusta
 Infantis melancolicis valet: atq; caducis
 Sepeq; curatur sumpto lymphaticus isto
 Ydropicis in principio nure medicatur
 Emuldat leprā tetanū fugat atq; podagrā
 Cōfirmat tremulos. redētia tormia curat
 Diuersis vicis stomachi sciasq; medet⁹
 Et tussi veteri febris super omia pdest
 Quartanis annis iam pluribus inueterat⁹
 Ingenti cura sumpturum plinius istum
 Admonet: vt septē se preparat añ diebus
 Humectisq; cibis corpus bene tēperet oē
 Nec sero tenet qui debet sumere man e
 Et quando sumet iubet explorare serenē
 Et calidam clarāq; diem: vtriusq; carē
 Obseruare quidam curam si spreuerit istā
 Passurum nimios affirmat eum cruciat⁹
 Elleborumq; iubet in pulvibus antea coctū
 In lente dari: sic dicit non nociturum
 Hocq; dari phibet senib⁹ puellisq; tenellis
 Mollibus et timidis. animiq; viris mliebr⁹
 Et macris nimitū dicit non accipiendum
 In succo tisane vel mulsā pane ve coctum
 Sumere precipiunt alq; sic vtile sumē dicūt

p morbis ca
 pitis.
 pro oculis.
 p muribus.
 pro muscis.

p vertigine
 De infans
 melancolicis
 et caducis.
 Tetan⁹ est
 tractio ner
 uorū cervicē
 qñ non pōt
 moueri hō i
 de epitaui⁹
 q tñ sciat
 q nō pōt se
 erigē. exita
 u⁹ q sursum
 detinz caput
 ita q neq;
 inclinari.

Philo composito fertur scripsisse libello
 Qualiter elleborum sit nobis accipiendū
 Inq̃ suis ypocras amphorismis ista herbe
 Solius meminit: quam nouerat utiliozem
 Plures scripserunt huius de virib⁹ herbe
 Et quo sit sumenda modo docuere q̃busq̃
 Non tamen inueni q̃plura volumia voluēs
 Ullum: qui certum pōdus donare inberet
 Illius dixisse satis se credo putabant
 Cum iuxta vires / etates / tempora dādum
 Iussissent: michi vero satis non esse videt̃
 Tutum rem (subitum q̃ confert sepe periclū)
 Commendare dari cuiq̃ sine pōdere certo
 Plinius ut scribit. Hemison donare solebat
 Ellebori dragmas gemias: tribuisse seq̃ntes
 Bis binas etiam cōfirmat. nō tamen ipse
 Pondere (quo iubeat unū) statuisse videt̃
 Cū tñ ellebori nigri iubeat dare dragmā
 Quattuor aut scrupulos michi significare
 Albi dimidium pondus tantūmodo dādum
 Quod longe nigro violenti⁹ esse fatetur.

p acceptio
 ne ellebori.

Qualiter sit
 dādū ellebo-
 rum secundū
 videt̃ pōdus

De elleboro nigro. cap. lviij.

Elleborū nigrū nō est adeo violentū
 Nec formidādū q̃tū (qđ dixim⁹) albi
 Hoc quoq̃ p̃cipiūt veteres in lente coquēdū
 Aut in vissellis. sic insanis medicari
 Assumptum dicunt: et sic pdesse podagre
 ydropicis mora febre dicitur auxiliari
 Miram sentit opem sūpto paralyticis illo
 Et varios bibitū morbos leuat articulorum
 Eduxit coleras varias: et flegma p aluum
 Elixature potu caligoq̃ fugatur
 Duritias suppuratas factum cathaplasma
 Cōcoquit ⁊ purgat: vacuat cingia collo
 Infixus modicum radicis surculus eius
 Postq̃ dies geminos sit surcul⁹ ille rēot⁹

p podagris.
 p ydropicis

Duntie sup
 purate dicū
 tur q̃ subter
 hoiez in aliq̃
 mēbrod iferi

Ordea (quā dederint) contrito iūge farinam
 ydropicis tumor appositis siccabitur istis pro tumore
 Mēstrua suppositū purgat. depellit abortū ydropicum.
 Auditū reddit. si surdis auribus illud p auditus
 Imponas et post bīdū trīdū ve repellas restitūione
 Appositum tollit maculas eius cathaplasma
 Emundat lepras. scabies quasq; repellit pro lepra et
 Ore diu tentum (quo coxeris illud) acetum scabie.
 Dentis non modicum dicunt sedare dolorē
 Ellebori nigri precepit plinius vnam
 Donari dragmam leuiter sic pmouet alia
 Plusq; bisbinos obolos vetat accipiendū.
 ¶ De verbena cap. lviij.

U Erbenā gerobotanū peristereonq;
 Appellāt greci spēs hec ferē habere;
 Binas. effectus est idem pene duabus
 Cum vino iuuat yctericos si sepe bibatur
 Pestiferos morsus curat superaddita trita
 Cū vino renouāda quidā per quattuor ista
 Est medicīa dīs oris bene vlnera purgat
 Illius succus tepidus si voluitur ore
 Hoc quoq; facta recēs herbe decoctio pstat
 Hac etiam queuis putredo repellitur oris
 Si tepefacta diu voluatur fauce sonora
 Glutinat herba recens vuln⁹ supaddita trita

p yctericiis.
 p morſu pe
 ſtifero.
 p vlncrib⁹.

Occurrit cunctis cū vino sumpta venenis
 Que fuit alterius febris accedenda dieb⁹
 Pellitur hac. tribus assumptis radicib⁹ ei⁹
 Cum totidem folijs poterit aqua resoluta
 Ista prius pauens q̄ frigus sentiat vllum
 Hocq; modo febribus quartanis illa medet^r
 Bis binis folijs cū tot radicibus haustus
 Illius in vino si sit decoctio facta
 Connuas hilares inter conuiuia spersa
 Reddere narrat. vt iam p̄scripta buglosa
 Hanc herbā gestādo manu si q̄ris ab egro
 Dic frater: quid agis: bene si r̄nderit eger
 Viuet. si vero male: spes nulla salutis
 Ex hac compositam quidam iussere coronā
 Apponi capiti causa quacūq; dolenti
 Sic dicunt illam celerem p̄ferre medellam
 Plinius affirmat hāc omnibus esse salubrē
 Visceribus. lateris iecoris morbisq; q̄ret^r
 Pectoris et vicis et p̄cipue medicari
 Pulmonū causis hanc asserit ille p̄tissq;
 Parotidas reprimit adipa cōmixta vetusto
 Herbanq; cui nomen folijs de mille dedere
 Betonicam que pari verbene pōdere iūge
 Hec mixta potentur aqua nullum medicamē
 Utilius credunt illis: quos calculus angit
 Non modicū laudare magos hāc asserit herbā
 Plinius hanc cunctis dicūt ob̄stere morib⁹
 Et quodcūq; petet hac impetrare p̄dictum
 Sic et amicitias captari posse potentum
 Et pelli febres plurima talia fingunt
 Que q̄uis natura potens concedere posset
 Vana tamen nobis et inania iure vident^r.

p febris.

p cognitiōe
 mori aur vi
 te patientis.

De dolore
 capitis.

p varijs in-
 firmitatib⁹.
 p pulmone.
 p parotidis.

p morbis.

¶ De germāndrea. cap. lxx.

Germāndreos grece q̄ germāndrea latine
 Dicit: hanc herbā calidā siccāq; satentē
 Tertius ē in vtroq; grad⁹ depellit abortū.

Si mixta potetur aqua tussisq; medetur
 Conquassata iuuat: si mixta bibatur aceto
 Splen siccatur. purgat cū vino mēstrua sūpta
 ydropicis in principio sic sumpta medetur
 Sic quoq; pestifens occurrit morsib⁹ illa
 Cunctis predictis prodest supaddita trita
 Sordens purgabit vulnus: licz inueteratū
 Si cum melle teras: et trita desupaddas
 Gamedreos oculi succo cum melle perūcti
 Dicuntur clari dempta caligine reddi
 Si tritam misces oleo corpusq; perungas
 Pellet frigorem reuocabit et ipsa calorez;
¶ De maurella, cap. lx.

pro tussis.

p splene et
 mēstrua .

p ydropicis

p vulnerib⁹

Herbā (quā greci strigū dixerē) latini
Maurellā dicūt vis ei^p frigida valde ē
Dicatur auriculē mire sedare dolorem p^r auriculis.
Illius succus si sensum funditur intus
Egilopas strigui dicūt cathaplasma mederi
Istud idem dicunt capitis prodesse dolori pro dolore
capitis.
Una cū strigno si sal panisq; terantur
Parotidas reprimūt cathaplasmat; addita more
Strigui purigo depellitur illita succo
Succus suppositus fluxū stringit iniebrē
Contritis eius folijs coniunge polentam p^r fluxu mūs
lebris.
Ihis supapposit; sacer ignis i herpeta mordax

Dicitur expelli si vero superis istis
 Argenti spumam / cerusam / oleisq; rosatis
 Fortius et melius predictū fit medicamen

p sacris igit
 bus.

¶ De usquiamo siue de caniculata. cap. lxi.

Usquiamū greci (quā nō caniculatam
 Dicunt huic herbe & ē frigida valde
 Tres hz hec spēs semē pfert pōr album
 Altera subrufum producit / tertia nigrum
 Nobilior reliquis est semē que gesserit albū
 Pro quo (si desit) nigrus est apponere rufum
 Nigrū vero frequēs medicorū respicit vsus
 Usquiami folijs contritis adde polentam

pro omnib;
 tumoribus.

hec adhibendo potes quosuis curare tuores
 Sic mire calida potes ifrigidare podagra
 An ibus infusus vermes succus necat ei
 Illarumq; solet varios leuare dolores
 Ore diu tepidum si contineatur acetum
 Quo sint decocteradices illius herbe
 Dicitur inmodicu detis paccare dolorem
 Expressus succus contriti seminis eius
 Ulcosum calidumq; pot cōpescere reuma
 Si fuerint oculi patientis sepe peruncti
 Seminis illius obolus cum semine mixtus
 Miconis pariter cū mulla sumitur illis
 Utiliter fluxū matricis que patiuntur
 Et dicunt emoptoicis sic posse mederi
 Vel quoq; modo sanguis iactetur ab ore
 Dicitur hic porus medicari sepius haust
 Cum vino tritum semen cathaplasma factū
 Māmas et testes dicunt curare tumētes
 Emplastris multis apponitur antidotisq;
 Infert sicut olus comestaq; munera vite
 Prestat idem succus in quouis vlnē fusus.

p podagra
 pro dolore
 aurium.

pro dolore
 dentium.

p emoptoicis

pro tumore
 mamarum.

De malua. cap. lxx.

Dixerūt malua veteres q; molliat alui
 Esse cacoethaca sext^o niger asserit illā
 Atq; diascorides. tñ interioribus ambo
 Sumptum sicut olus multū pdesse fatent
 Et sic vesice dicunt illam medicari.
 Sicq; venenosis occurrere potibus illam
 Hi quoq; affirmant malue folijs salicisq;
 Ex equo tritis citius meliusq; cruentum
 Sanari vulnus emplastris q; preciosis
 Addunt auctores ipsi quod malua potenter
 Conquassata iuuat adipi commixta vetusto
 Unius caulis radix adnota dolori
 Dentis sedat. tñ venerem stimulasse fiat
 Hec eadem femori si lino adueta geratur.

p molliens
 do aluum.

pro vesica.

p potu vene
 noso.

p vulnerib^{us}

p dentib^{us}.

In lana nigra tectam si gesserit illam
 femina mamarum dicunt occurrere morbis
 Scripsit abortinam thebanus olimpi⁹ illam
 Si resolutus adeps miscebitur anseris illi
 Et sic subdatur veluti pessaria vulue
 Contritis folijs illius cum sale pauco
 Egilopas pelles succoq³ medeberis eius
 Puncturis apium cui si coniungis olium
 Corpus & inde linas: apium te uulla nocebit
 Decoctam lotio capiti supaddito maluan
 Sic turpes acozas pelles fursurq³ noctuū
 Decoctis eius folijs si iungis olium
 Extingues ignē sacrum cathaplasmate tali
 Et combusturis illo bene subuenis illis.

pro egilopis.
 pro puncturis
 apium.

pro sacris
 ignibus.

g

Durissimas stericas eius decoctio mollit
 Intestinorum causis inatricis et ani
 Nec eadem mire prodest: si subditur illis.
 ¶ De pericella. cap. lxiij.

Lappa solet lapathi v'go picella vocari
 Illius spēs dicuntur quattuor esse
 Par tamē est farine vis oibus in medicina
 Omnibus est illis feruens austeras virt⁹
 Unde quidē stomachū cōfortat sūpta solzq¹
 In stomacho clausum p⁹ ruct⁹ pellē vētūm
 Sumpta q¹ sicut olus fertur restrigē vētrē
 Pruritus mordax scabiesq¹ cutis laceratq¹
 Illius tepida cedunt apoximate facto
 In vino cocte radices et bene trite.

p stomacho
 pro ventre.

Apposite scrophas compescūt perotidas
 Eius sepe tepens si coctio gargarizetur
 Uuas sedabit timidas dentisq; dolorem
 Hoc dissintericos potu iuuat et ciliacos
 Pellitur hac tepida dolor annis si foueat
 Decoctas valido radices eius aceto.
 Et tritas spleni superaddas sepe tumēti
 Quāuis nō modicū reprimet siccādo tūorē
 Cum vino vel aqua radicum coctio facta
 Mēstrua restriget potu lapidesq; repellit
 Nec eadē iuuat yctericos suspensaq; collo
 Illius radix scrophas nasci prohibebit.
 ¶ De lolio. cap. lxiij.

p scrophis.

p dentibus
 p dissiteries
 p auribus.

pro splene.

p menstruis
 z lapidibus.
 p ycterico

H Rumētis nocuā loliū grec⁹ vocat herbā
 Quā nři dicunt vulgari noie nigellam
 Cāctos emūdat: nascētia vlnera curat pro cāctis.
 Cū raphano modicoq; salis supaddita trita
 gernas et lepras cura compestis eadem pro lepra.
 Sulphure cū vino purgamētisq; columbe
 Admisce lolum semen quod lilia prebent
 his iūgas hec cocta mero supaddita scrophis
 Sic scrophas spergit. sic apostemata rūpit p fractionē
 Duritias q̄ alias emolliet hoc cathaplasma apostēatum
 Malsa decocta cum vino thure crocoq;
 Apponas coxe scia si quam verat iniqua
 Parturiens mulier si se subfumiget illa p partu mu
 Asseritur citius ventris deponere pōdus lieris.
 Argenti spume commiscens hāc adipiq;
 Appōas calide cathaplasma salubre podagre
 Et per se tali multum prodesse probaui. p podagris.

De cicuta. cap. lrv.

H Rigida letifer vis est natura cicute
 Uñ negat gelidi potāte more veneni
 Qui pit hac herba cut; ei⁹ sit maculosa
 Unde genus mortis valet hoc p signa pbari
 Publica pena reis hec esse solebat athenis
 Hac sumpta magnus socrates fuit examiat⁹
 Qualiter hoc fiat non extimo dicere nři
 Cum nil qđ noceat) s; quod iuuat. ē referēdū
 hac sumpta si quis mortū sit pxim⁹ herba
 Forte merum tepidum bibat: euadetq; pīclū
 Sed q̄uis potu solet hec assumpta nocere
 Magnifice tamē apposita solet illa iuuare
 Estiuas mire iuuat epiphoras oculorum
 Si frons contritus solis sit operta virentis
 Vel si sint eius circūlita lumina succo.
 Hac q̄q; pellūtur sacer ignis ⁊ herpeta mordax
 Tradit a nasillas. si succo sepius eius
 Virgo lunat māmias. sibi cū turgescē p mū p maminis

incipient. modicas semper stātesq; manē
 lac p̄trita virēs mānis sup̄addita siccāt
 extinguit venerē fluxū quoq; semis oēm
 si pecten trita cathaplasmos sepius illa
 lrgenti spume cōmiscens hanc adipiq;
 lppōas calide cathaplasma salubre podagre
 t per se tali multum prodesse probavi
 ingula qd memorē nociuū quēctiq; calorē
 pposita trita poteris curare cicuta.

Pro desicca
 tione lactis.

p podagris

¶ De pipere. cap. lxxvi.

¶ Armie iam dicti aliquot vlgarib; herbis
 Nūc spēs illas q̄s cūcti iā sepe notas

83

Usus medendi fecit tentando referre
 Atq; prius piperis quod notius ipsa coqna
 Quā medicina facit vires puto discutiēdas
 Virtutis sicce piper asserit calideq;
 Tres sūt huic spēs: albū, lōgūq; nigrūq;
 Sed q; sūt gemie medicis tātūmodo note
 De specie nigra dicā quedā michi nota
 Crudū vel coctū sumptū v' melle ingatū
 Uū digestiuam stomachi iecorisq; iunabit
 Morsus pestiferos curat: fastidia tollit
 Occurrit varijs thoracis sepe querelis
 Quodq; mouere frigus solz piodica febr;

Tres spēs
 piperis.
 & spē nigra.

p digestiōe.
 p morsibus
 pestiferis.
 p febribus

Compescit et febris si sumitur ahi trēorem
 Cum lauri baccis vel cū folijs bene tritis
 Cūq; mero tipido potatum tormina sedat
 Et scrophas reprimit admixtū cū pice dura
 Et superappositum recte quoq; iūgit illis
 Que purgare solent oculos caligine dura
 Admixtū nitro maculas cathaplasmate delz
 Usti stercois humani cum puluere tritum
 Una iunge piper: et sic superaddito cācris
 Experti nichil vtilius hoc puluere dicunt
 Nemo potest oēs piperis describere vires
 Nāq; pip ferme medicamīa cūcta req̄rit
 Antidorisq; solet preciosis pluribus addi
 Hinc puto: ā paucis laudes et simplice dictas
 Qd sit in innumeris hoc dignū laude medel
 De piretro. cap. lxxij.

p scrophis.

pro oculis.

p cancris.

Quod isini
te sunt pipe
ris vires.

Est piretrū calidū siccūq; q̄rit? i istis
 Est qd? excruciat dent? si frig? hior
 Masticer hoc patiens: teneatq; diuti? ore
 Et uniat admixto si gargarizetur aceto
 Hocq; mō tumidā rep̄mit de flegmate ligūā
 Sic vnā releuat humoris pondere pssam
 Et multis alijs vicijs sic subuenit oris
 Nō modicū pdest sumptū cū melle caducis
 Sicq; leuare solet morbum q̄ mēbra resoluit
 Suspensum collo pueris prodesse caducis
 Creditur. et solo succurrere fertur odore
 Ex oleo quo decoquitur si corpus inūgas
 Ante febris motum. minuet tollerq; rigore
 Renū sepe graue fugat vngue tale dolore
 Mirā sentit opem paralyticus ide perūct?
 Non leuiter fuerit manibus si sepe fricat?
 Unguine si totum corpus mulcebitur isto
 Largus per poros sudor procedet apertos
 Membroz solet hoc q̄uis curare stuporē
 Et corpus seruare potest a frigore tutum.

p dentibus.

p caducis.

p febribus.
p dolore re
num.

p palitico.

Et medicamento soluetur tethanus iste
Tantūdem prodest si tritum solius oliuo
Sitq; fricādo locum quib; medicare valebas.

¶ De gignibere. cap. lxxviiij.

Gigniber atq; piper equales i medicina
Dicūt hac causa taceo de virib; ei;.

¶ De cumino. cap. lxxix.

Ese putāt calidū siccūq; cuminum
Terti; est illi grad; in virtutib; istis
Assumptum quoq; mō depellere tradunt
Viscera verātē ventū. stomachūq; quētez
Et digestiū stomachi iecorisq; calorem
Excitat et veneris credūt inhibere furore
Et fluxum ventris in aceto stringere coctū
Hoc orthonoicis miram prestare medelam
Atq; venenosis cum vino moribus ipsū
Expertī dicunt cum pusca sepius haustū
Prebet opem tritūq; fabe cū polline iuncto
Melle tepente solet testes curare tumētes
Appositum sistit cum pusca mēstrua sūptū
Dicunt pallentē mansum dare sepe colorem

¶ De galanga. cap. lxxx.

Elegimonē stomachi sūptū galāda resoluit
Et illi flēstic; fuerit corroborat illū
Inclusum ventū sumptū fugat interiorum
Uim digestiuam iuuat hoc colicis q; medet
Quis non modicū māsū cōmēdat odorē
Augmētāt sumptū veneris renūq; calorem

¶ De zedoar. cap. lxxxi.

Ad primū sūptū zedoar obstarē venenis
Affirmāt et reptilū mors; leuat haustū
Sūptū confortat stomachū ructusq; salubres
Commouet: et crebro fastidia repmit vsu
Antiquū stomachi dicunt curare dolorem
Illud si patiens ieiunus masticez ore
Et sic infectam sensim vōret ore saluam.

Sigimber et
pip sūt equa
les i medicia

pro expulsio
ne vēti a sto
macho.

p ortonoic;
p moribus
venenosis.

pro tumore
testiculorū.

p expulsioe
vēti i interio
rib; inclusi.
p calore re
num.

p antiq; dolo
re stomachi
p. expulsioe

Lumbricos vētris depellere dicit haustu
Allia quē faciunt fetorem pellit ab ore
Et nimium bibiti vini depellit odorem.

181
fetoris ab ore
re tam vini
q̄ alliorum.

¶ De garosilo. cap. lxxij.

Gariosili dicunt calidū siccūq̄ secūdo
Esse gdu iecur ⁊ stōachū corroborat haustu
Et terne cūctis valet interiorib⁹ ipsum
Accendit venerem si dragmie pōdere tritū
Potatum fuerit cum vacce lacte recenti
Uim memorē cerebri: ⁊ fortat sepi⁹ haustu.

p corroboratiōe stōachi

¶ De cinnama. cap. lxxij.

Cinnama tres spēs dicit h̄re: s; hax
Est p̄ciosa magis q̄ pl⁹ subtil⁹ habet
Et q̄ plus mordet iuxta dulcedie ligūā
Humores stōachi siccāt: corroborat ipsum
Et facit acceptas vt digerat protin⁹ escas
Sūptū curate par loculisq̄ mēstrua purgat
Humida tussis eo sedabitur. atq̄ catharr⁹
Ydropisis speciem (cui p̄bēt ripana nomē)
Sumptū nō modicū rep̄nit renūq̄ dolorē
Reptilium morsus curat. si iungitur illis
Que curant oculos: humores siccāt aq̄ los
S; bene contritū forti miscetur aceto
Liberat appositum terra lentigine vultū
Sicq̄ iuuat morbū qui ducit ab ipete nomē
Grossa magis species fluxus emorroydax
Stringit. aqua gelida bene si p̄trita bibat
Tempore quo nūdū patiens ieiunia soluit
De specie gemias hec q̄rit potio dragmas

Tres sūt species cinna-
momi q̄ p̄ s; b
tilior ⁊ dulci
or melior est
alijs.

pro tussi.
p ydropisis
p doloribus
renum.
pro oculis.
pro lentigie
vultus.

Emorroydax
de dñr illi q̄
patit fluxū
sanguinis in
ano.

¶ De costo. cap. lxxij.

Costi sūt geie species. ḡuis vna rubēsca
Est. et amara nimis hec indica d̄esse
Altera vero leuis. nec amara colore s; alba
Hanc arabes mittunt: prior vtilior medicie
Urinas purgant. et eis obstantia pellunt
Splen curāt et epar / laterisq̄ fugare dolorē

p vrinis.

Dicunt cum vino tepido si sumplerit eger
 Menstrua purgabant si se subfumiget illis p mēstruis
 Femina sic etiam vulnus sedare dolorem p doloribus
 Dicunt. aut ex his sibi si pestaria subdat vulue.
 Lumbricos pellunt: purgant lētigine vltū
 Si tritis cum melle linas venerēq; mouere
 Dicuntur. si sint cum mulla sumpta repēti
 Ex oleo (costum quo coxeris) illine q̄nis
 Ante febris tipū. reddas a frigore tutum p febribus.
 Subuenit hoc scias si mēbusq; tumētib; vngue
 Antiquū vulnus cito curat puluis eorum p antiquis
vulneribus.

¶ De spica. cap. lxxv.

E Se gradu primo calidā siccāq; piti
 Testantur spicā: que dicitur indica nard⁹
 Confortat potata iecur: stōachiq; dolorē p dolorib;
 Mitigat et renes illius apozima purgat iecoris & sto
 Vesicam iuuat. vrinās et menstrua pellit machi.
 Ycterici prodest. nocuis humoribus obstat p yctericiis.
 Quos caput ad pect⁹ trāsmittit sepe p vna
 Puncturas aufert. et morsus interiorum
 In stomacho clausus solet hausta repellē vētū
 Matricis nimis restringit subdita fluxum p expulsioe
 Cum gelida si detur aqua sedare tremorē venti a sto
 Dicitur hec cordis. et nausea sistitur inde macho.
 Excitat hec venerem cū sepe sūpra liquore
 Duritias stericas elixatura resoluit
 Eius lomento per partes inferiores
 Lumina si tepida foueantur sepius illa pro oculis.
 Affirmant acri prurigne libera reddi
 Palpebreq; pili bene confortantur eadem
 Est nardi species que celica spica vocatur
 Celtarum tantum quod nascitur i regione
 Omnia que nardus valet indica: dicit ista
 Posse licet vires videatur habere minores.

¶ De thure. cap. lxxvi.

Thus calidū siccūq; gradu dixere scdo
Lumina clarificat lacrimo si solui t ou
Cōtritū vel femineo cum lacte tepenti
Acri cum vino tritum pice lacteq; mixtis
Uulnera precipue curare recentia dicunt
Pinguī porcino mixtū medicabitur istis
Admixtum melli planaritia decutit vnguis
Thus bene contritum vinoq; tepēte solutū
Affirmant auri multū prodesse dolenti
Tritum cum creta thimoles succoq; rosato
Permixtū māmas dicunt curare tumētes
Nil credunt emoptoicis magis auxiliari
Admixto vino si sumatur vel aceto
Thus cu3 lacte teres muliebri si supaddas
Ulcētib; fieri que sepe videntur in ano
Aut alio quoq; loco medicabitur illis
Huic aloe iungēs lacrimūq; albuminis ou
Sic ut sit spissum secte superaddito vene
Aut his vulneribus mūtoq; sanguie manāt
Nec solues nisi cum credes diuisa colisse
Si sit opus medicamē idem supadde pori
Donec firmari valeat solidata cicatrix
Affirmant melius nil sistere posse cruorem
Cum memor ē cerebri proprio pfortat odore
Organo iunctum si quis commasticet ipm
Humores nocuos capitis p sputa repellit
Alleuat ista grauē capitis purgatio ligūā
Anseris aut anatis mixta pinguēde thuri
Fit cathaplasma valēs mēbus q̄ leserit ignis
De aloe. cap. lxxvij.
Sunt aloe spēs gemie q̄ subruget ⁊ q̄
Intus sicut epar cū frāgiē epitacum
Dicitur ⁊ magnas habet imedicamie vires
Utilior piceo que fracta colore videtur
Flegmate mūdificat stōachū caput articulosq;
Leuiter humorē nocuū purgando p aluū

pro oculis.

p vulnerib;

p dolore au
rium.

p māmis tu
mentibus.

p vlcētib;
uentibus
in ano.

p pfortatio
ne cerebri.

p expulsioe
nocuor hūo
rum a capite

p mūdifica
tioe stoma
chi ⁊ alior.

yctericos purgat. lecoris inuat interiora
 Vlnus quoq; recēs putredine curat qd oī
 Illius iniectus pulvis siccādoq; sanatur
 Precipue veretri dicunt et testiculorum
 Ulcers curari et vulnere pulvere tali
 Et varijs supappositū: necnō oculorum
 Lluoremq; fugat sic circa lumina factum
 Acri cum vino misceris oleoq; rosato
 Unge caput dolens mire frontēq; iuuabit
 Unguine pruritus sedabitur hoc oculorū
 Cum vino bene cōtritū cathaplasmaq; factū
 Confortat retinetq; pillos quosq; cadētes
 Lingue gingiuis vicijis q; subuenit oris.
 Si fricentur eo cum vino melleq; trito
 Hoc sumptum per se ventrem nō soluit acnte
 Esse tamen stomacho putat orbasius aptū
 Cum ledant illū soluentia. cetera vētrem
 Illius geminas cū mulsā semine dragmas
 Idem p̄cipit. coleram sic flegmaq; purgat
 Unaquaq; die post cenam sumere dixit
 Utile tres eius pillulas binas ve recētes
 Cum succo caulīs formatas vt faba grossas
 Aut citius hūiores nocuos cū stercore purgat
 Nō corrūpendo stomachū neq; vī faciēdo
 Purgatus fuerit pillulis qui sepi⁹ istis
 Vix vnq; capitis vexabitur ille dolore
 Et nichil est oculis michi crede salubrius istis
 Si vero duram vis soluere largi⁹ alium
 Partibus est geminis pars admiscēda terēdo
 Una diagridij sic apta solutio fiet.

p diuersis
apostēatib⁹.

pro dolore
capitis.

p retentiōe
capillorum.

p stomacho

p colera et
flegmate.

Macer floridus de herbarum viribus hic suum capit
 periodum. Impressus Parisius per Magistrum Johan-
 nem Seurre. Pro Magistro Petro Bacquelier. Anno
 christi Millesimo quingentesimo Sexto. Sole decēbris
 trahente quintam.

105.

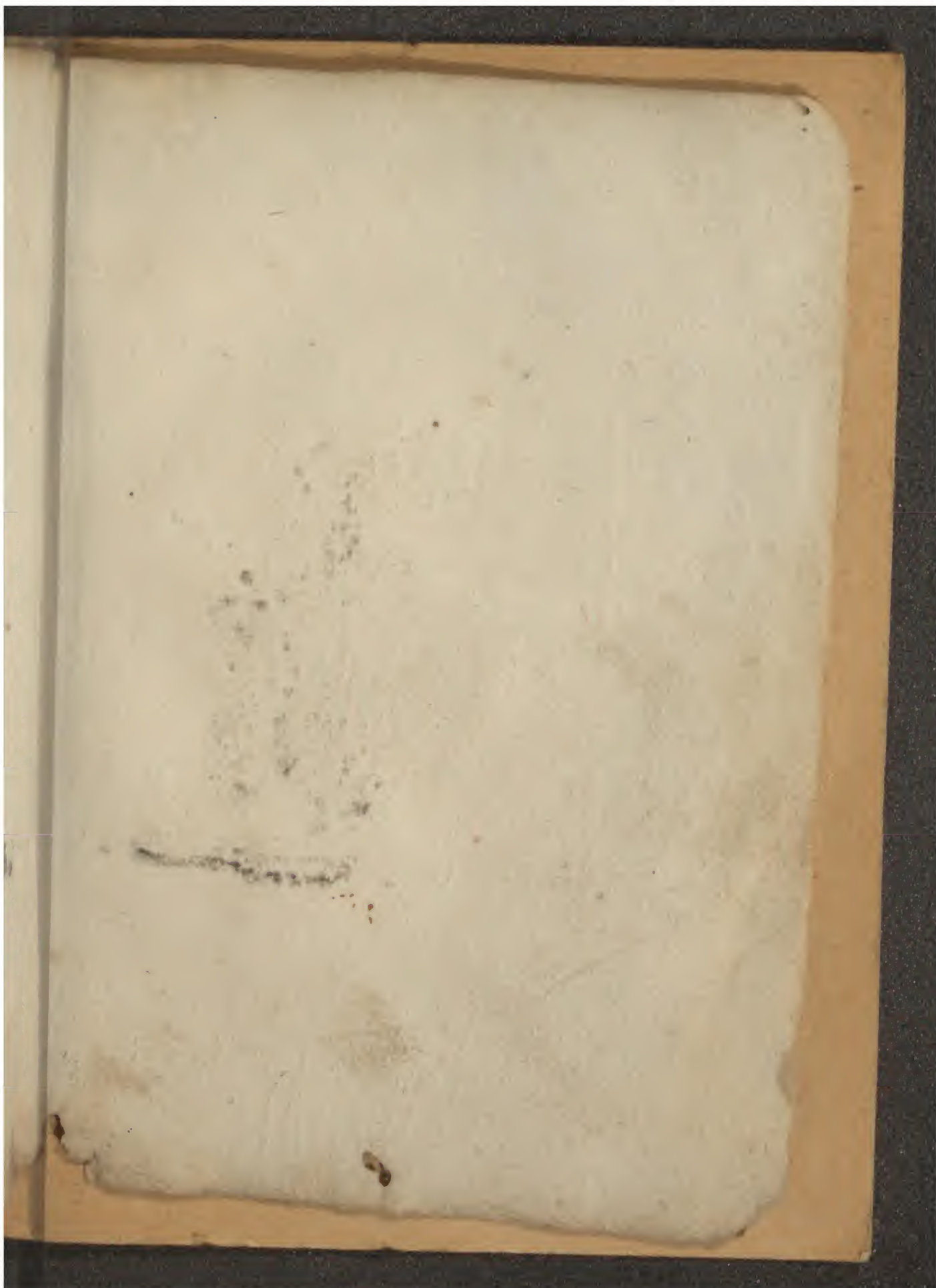

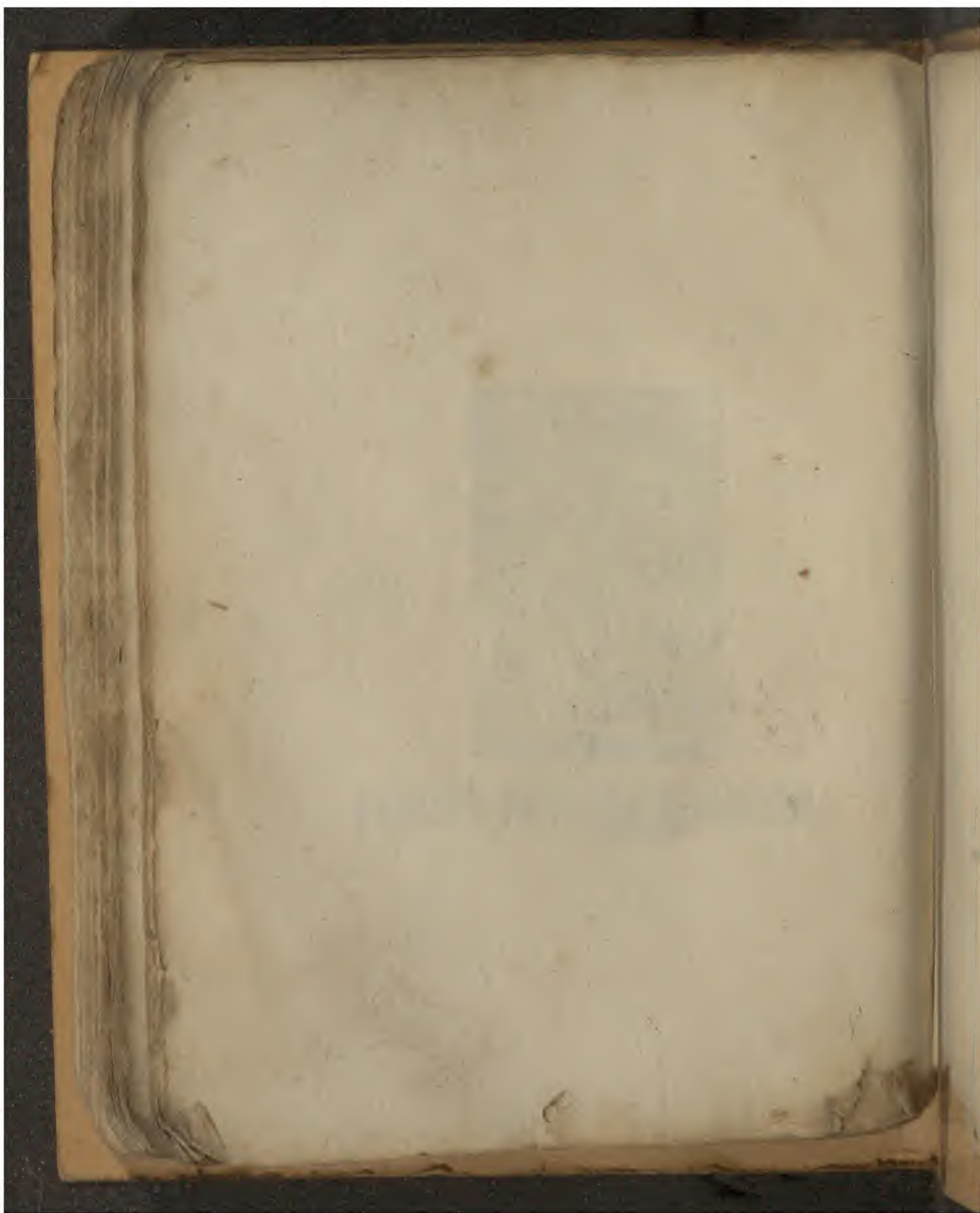
LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST

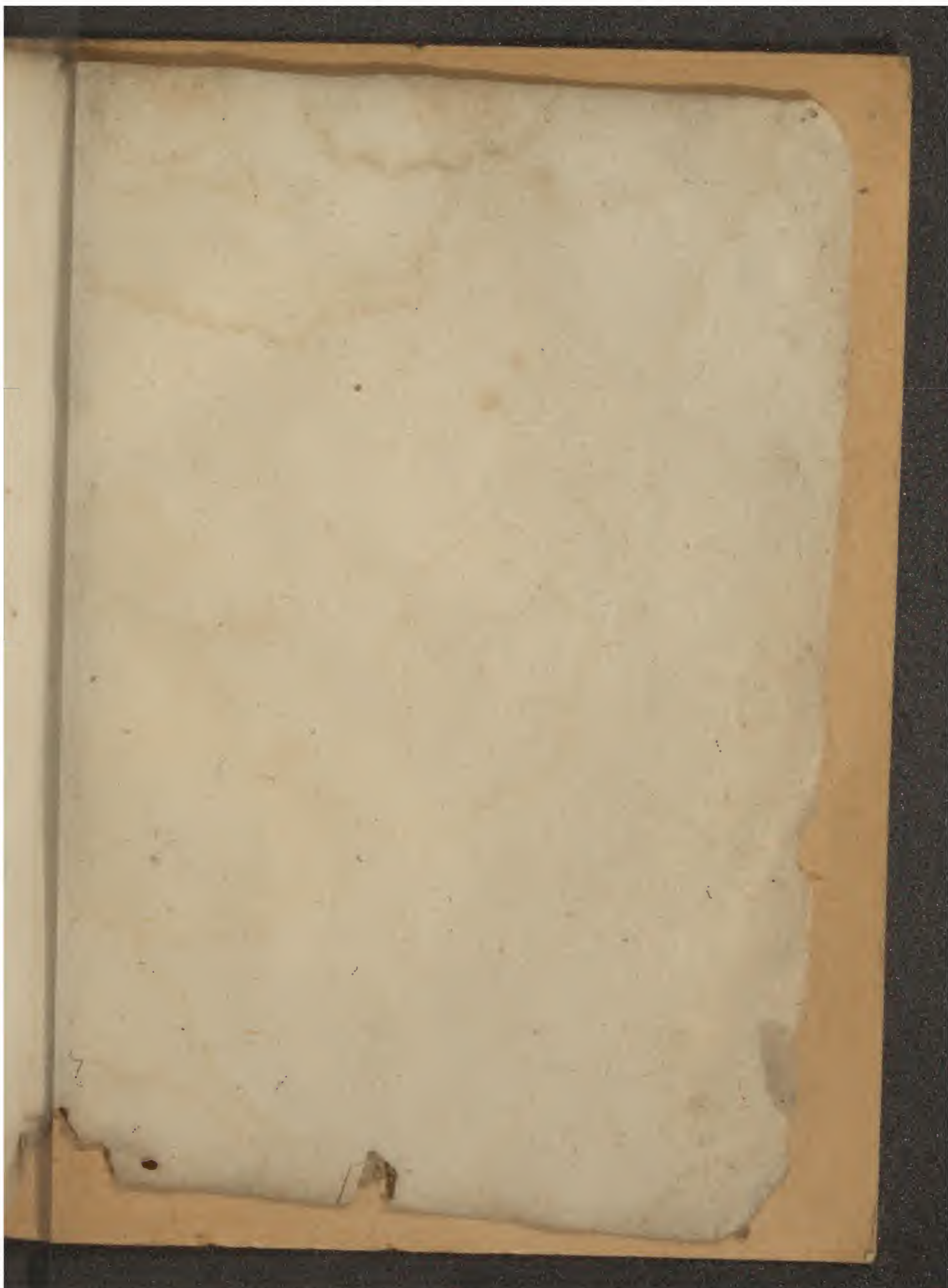

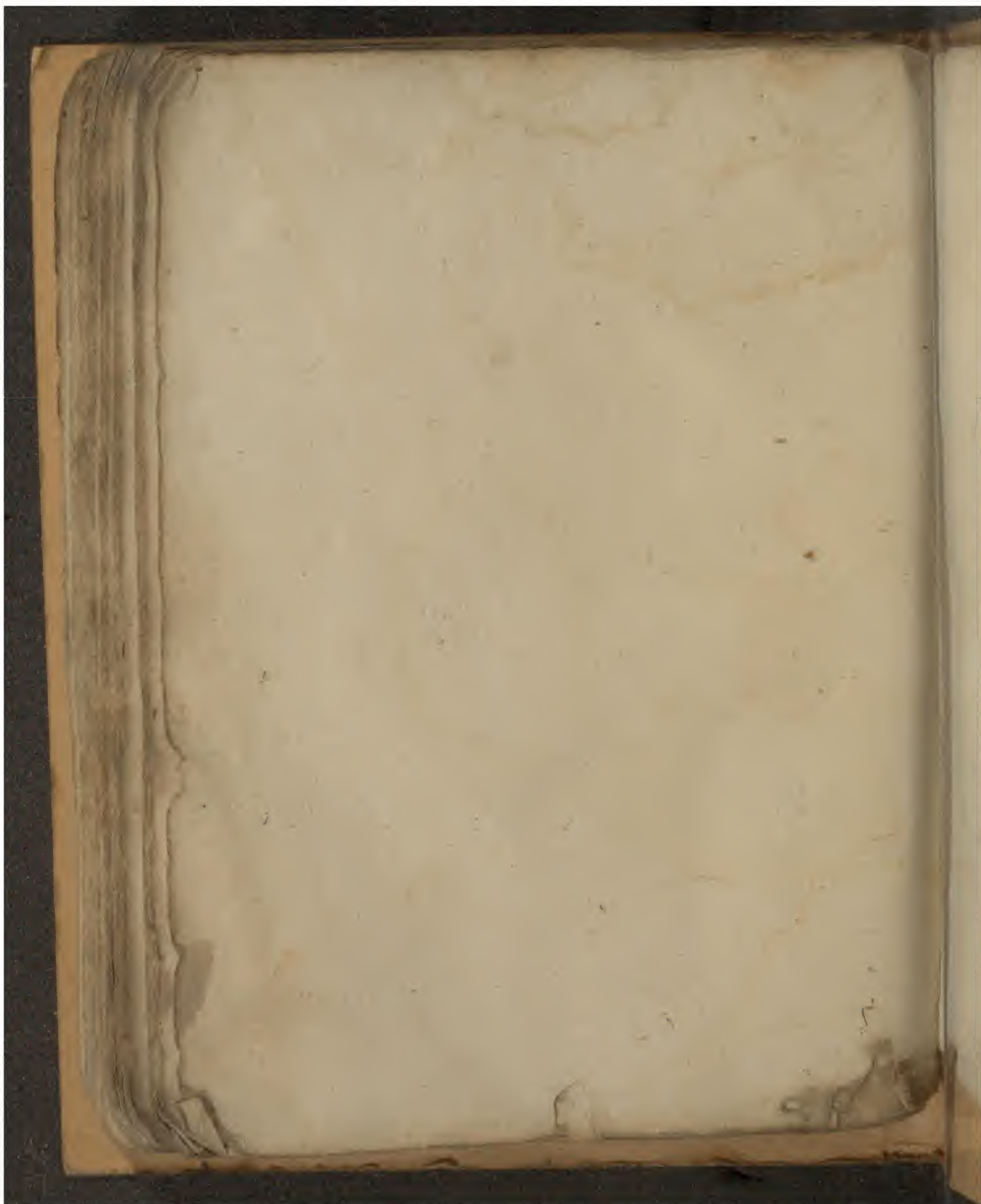
Mater dei: ora p nobis.

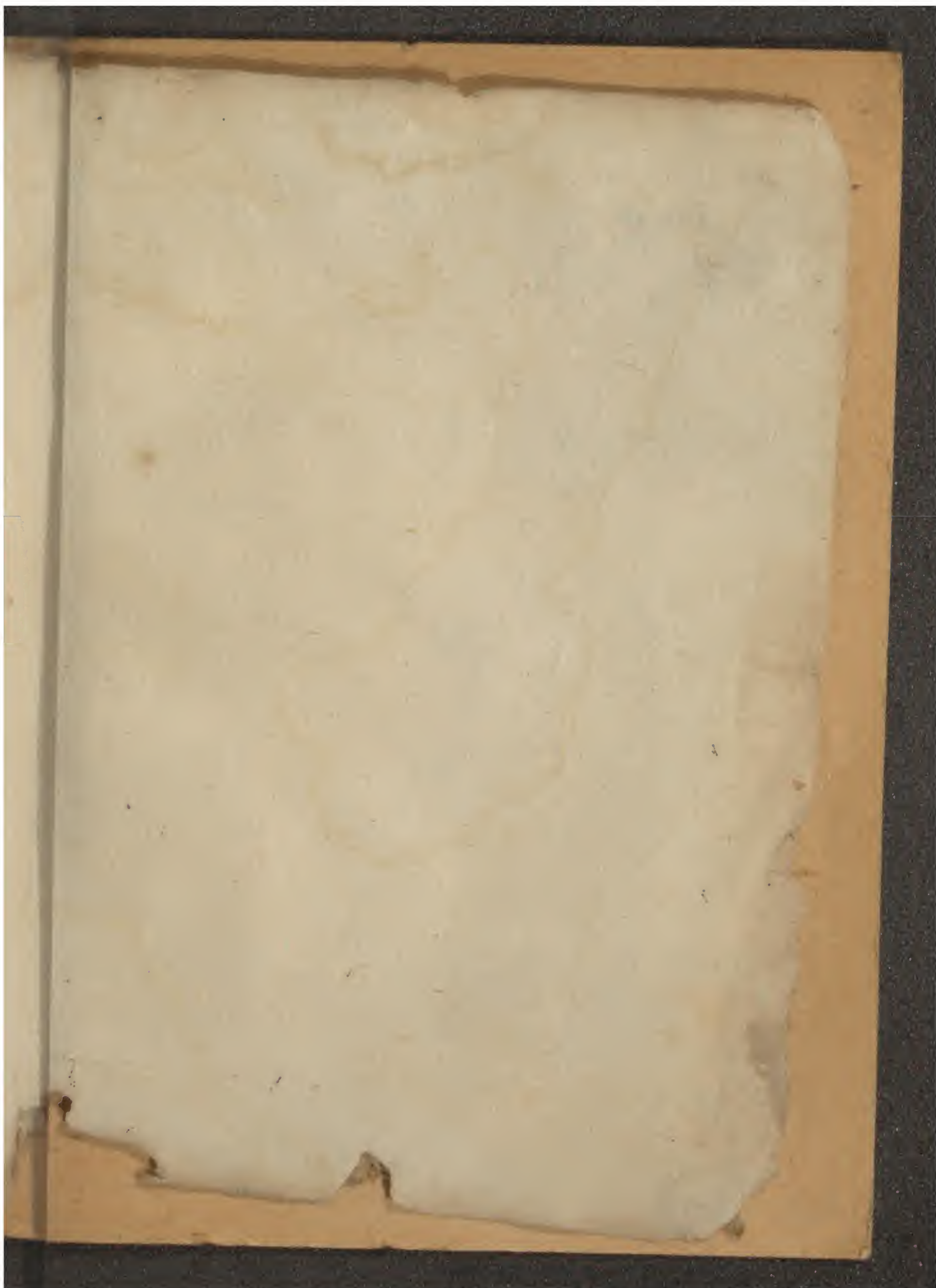
48

Ornith. Clav.
Caltha. n. n. n.

